

Návrh a realizace redesignu „votivního“ objektu

Eliška Frydrychová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav prostorového a produktového designu
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Eliška FRYDRYCHOVÁ
Osobní číslo: K08456
Studijní program: B 8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimedia a design - Design skla

Téma práce: Návrh a realizace redesignu "votivního" objektu

Zásady pro vypracování:

Konzultace s vedoucím bakalářské práce
Zpracování návrhů, grafické a prostorové studie
Vypracování písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
Fotodokumentace
Obeznamení s technologií
Realizace v materiálu

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

Sklářství, Vlastimil Vondruška, ISBN: 80-247-0261-4

Základy technologie silikátů, Jan Hlaváč, ISBN: 04-816-88

Živé sklo, Jaroslav Brychta, Miloš B. Volf, ISBN: 04-314-77

Pět tisíc let sklářského díla, Jaroslav R. Vávra, ISBN: 30109/18-31001/14/52/III/2-632

Sklo 20. století, Judith Millerová, ISBN: 80-89179-21-5

Czech glass, 1945-1980 : design in an age of adversity, ISBN: 3-89790-217-6

Vedoucí bakalářské práce:

MgA. Petr Stanický, MFA

Ústav prostorového a produktového designu

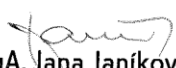
Datum zadání bakalářské práce:

1. prosince 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

20. května 2011

Ve Zlíně dne 31. ledna 2011

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

MgA. Petr Stanický, MFA

ředitel ústavu

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci se zabývám redesignem sportovních hasičských pohárů pro SDH Milotice nad Bečvou. Svou práci jsem rozdělila do několika kategorií. První teoretická část se zabývá historií hasičství, požárním sportem a sborem dobrovolných hasičů v Miloticích nad Bečvou a dnešní činností SDH. Druhou část jsem věnovala popisu pohárů a inspiračním zdrojům, symbolům a znakům, které mě vedly k návrhům a konečné realizaci.

Klíčové slova: hasičství, SDH Milotice nad Bečvou, pohár

ABSTRACT

I deal with the redesign of the firesport's cups for the voluntary fire brigade Milotice nad Bečvou in my Bachelor thesis. I have dividend my work into several categories. The first theoretical part deals with the history of fire-fighting, firesport and the voluntary fire brigade in Milotice nad Bečvou and their activities today. I've included here also a general survey of trophies. The second part is devoted to the description of my own cup designs and the sources of inspiration which led to the sketches and final implementation.

Keywords: fighters, voluntary fire brigade Milotice nad Bečvou, cup, trophy

„Organizace hasičská je vybudována na nejčistší lidské lásce našich členů ku svým bližním, na lásce tak vroucí, že nejdražší oběti ji klade me na oltář, své životy, své zdraví.“

Hasičské rozhledy – ročník XXIX.

„Spolky humánní jmenovitě důkazem jsou snah ideálních, snahy lásky k bližnímu, ať již směřují k rozvoji ducha jednotlivých tříd společnosti lidské neb ať úkolem jich podporování hmotného blaha občanův. V každé větší dědině setkáme se s některým spolkem podobným, ve větším neb menším rozsahu blahodárně působícím. Mezi spolky ty řadí se v imposantním počtu dobrovolné sbory hasičské, nejkrásnější to květ, vypučelý z čisté a nezištné lásky k bližnímu.“

*Z památky slavnosti čtvrtstoletého trvání SDH ve Velvarech
ve dnech 17. -19. srpna 1889.*

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé práce panu prof. MgA. Petru Stanickému a MgA. Michaele Spružinové za vedení a konzultace mé práce v průběhu tvorby, dále pak mistrům na SUPŠ sklářské ve Valašském Meziříčí za technickou pomoc i cenné rady a paní Mgr. Janě Strnadové za korekturu textu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17. 4. 2011

Eliška Frydrychová

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HASIČSTVÍ	11
1.1 HISTORIE HASIČSTVÍ.....	11
1.2 POŽÁRNÍ SPORT	17
1.2.1 Historie požárního sportu	17
1.2.2 Historie požárního sportu u nás.....	18
1.2.3 Disciplíny požárního sportu a popis průběhu.....	19
1.3 VZNIK A ČINNOST HASIČSKÉHO SPOLKU V MILOTICÍCH NAD BEČVOU	20
1.3.1 Mé působení ve sboru	24
1.4 POHÁRY	26
1.4.1 Naše vyhrané poháry	29
1.4.2 Skleněné poháry	30
1.4.2.1 Vybraní zástupci	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
2 OD NÁVRHŮ K REALIZACI	35
2.1 NÁVRHY	35
2.1.1 Kresebné návrhy poháru pro 1. místo	37
2.1.2 Kresebné návrhy pro 2. místo	39
2.1.3 Segmenty na řez	40
2.2 MODELÝ.....	40
2.3 MATERIÁL - SKLO	42
2.3.1 Složení sklářské vsázky.....	42
2.3.2 Teorie tavení.....	42
2.3.3 Tvarování	43
2.3.4 Chlazení skla	43
2.3.5 Prvotní opracování	44
2.3.6 Broušení, jemnění, leštění a sámování	44
2.3.7 Výroba plochého skla plavením – Float process.....	44
2.4 BAREVNOST	45
2.5 REALIZACE.....	45
2.5.1 Fotografie realizací pohárů	46
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
SEZNAM WWW ZDROJŮ	52
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
SEZNAM OBRÁZKŮ	54
SEZNAM VIDEÍ	56
SEZNAM PŘÍLOH	57

ÚVOD

Svou bakalářskou práci jsem založila na své lásce k hasičství. Toto sportovní odvětví je mi velmi blízké. Při psaní této práce jsem vycházela z vlastních zážitků, zkušeností, postřehů a ze svého stále narůstajícího zájmu o hasičství. Jsem aktivní hasičkou již od svých 11 let, kdy mě maminka přihlásila do družstva starších žáků, a tím mi umožnila být součástí něčeho výjimečného. S největší pravděpodobností bych se hasičem stala i bez popostrčení, neboť na tak malé vesničce, jako jsou Milotice, se toho, kromě hasiče moc neděje. Navíc všichni mí vrstevníci do hasiče už chodili nebo se tam chystali přihlásit. S chutí do práce, bohužel bez velkých předpokladů ke sportu, jsem se pustila do díla. To co jsem ztrácela na rychlosti, jsem se snažila dohnat pílí a trénováním techniky.

Doma jsme všichni až na mámu hasiči. Já a mladší sestra Alžběta (16) závodíme za Milotice. Starší sestra kvůli neshodám v týmu přešla do hasičského družstva v Černotíně. Táta je technikem sboru a letos navíc vedoucím družstva dorostenek. Máma sice není oficiální hasičkou, ale je věrnou „fanynkou“ svých dcer a bezmezně nás podporuje v našem úsilí. Od mala mě rodiče učili dělat věci naplno, a tak se není čemu divit, že se hasičství stalo prozatím mým (naším) životním stylem. Náplň volného času celé rodiny se podřizuje tréninkům a závodům. I rodinné dovolené v posledních šesti letech, které jsme spolu jako rodina strávili na hasičských mistrovstvích republiky žáků v Praze, Liberci, Zlíně, Trutnově, Plzni a Litomyšli.

Dnes mohu bez mučení říci, že jsem závislá na hasičském sportu. Vzpomínám, jak jsem začínala, a kam jsem se v průběhu let vypracovala. Hasič mě naučil zodpovědnosti, toleranci, spolupráci a obětavosti. Kvůli „hasiču“ jsem se vzdala spousty jiných bezesporu taky zajímavých věcí a příležitostí, ale mnohem víc jsem získala. Poznala jsem úžasné lidi, kteří se mnou sdílí mé nadšení pro věc, a získala nové kamarády, na které se mohu spolehnout. Zažila jsem nádherné chvíle se svými blízkými, osvojila jsem si pohybové a technické dovednosti a hlavně mám pocit, že patřím do soukolí něčeho většího, že jsem užitečná a potřebná. Mám ráda uznání a ráda dělám věci, kterými si je mohu opravdu zasloužit.

V teoretické části se zabývám především hasičstvím od jeho zrodu po současnost. Hluběji pak sborem v Miloticích, kde žiji a mám k němu vřelý vztah. Připadalo mi, že nezahrnout alespoň v nástinu toto téma, na kterém stavím svou práci a část svého já, by bylo nesmyslné a absurdní. Tak jako nelze postavit dům bez základů, tak ani já bych nemohla vytvořit svou bakalářskou práci, bez úsilí hasičů a požárníků, kteří vybuodovali pevný podklad pro činnost nás mladých. Tento přehled se může někomu zdát zbytečný a

zdlouhavý, ale můj upřímný zájem o danou věc je zcela subjektivní. Prosím tedy o shovívavost, neboť pro mě jsou tyto informace důležité při uvědomování si hodnot spojených s hasičstvím a svého vlastního postavení v této organizaci.

Hasiči a hasičky z Milotic nad Bečvou jsou už v okrese pojmem, dosáhli širšího povědomí v kraji a nakonec díky žákům i na celorepublikové úrovni. Kladné výsledky můžeme demonstrovat na množství pohárů, které se jako stříbro-zlatá záplava přelévají přes skříně a police nové klubovny v hasičské zbrojnici.

Jako zapálený hasič a sklář jsem měla nutkání již dříve zkusit skombinovat moje zdánlivě neslučitelné záliby, lásky. Sklářství má blízko k ohni a žáru, zatímco hasičství s nimi bojuje. Mně však připadá, že jedno bez druhého nemůže bezpečně fungovat. Nakonec jsem přišla na to, že to mám dobře vymyšlené, při práci na huti se zahřeji a na hasičských trénincích zchladím. Dodává mi to jistý pocit rovnováhy, křehkou bilanci a částečnou absurditu ve spojení těchto zálib.

Úkol byl jasný – vytvořit redesign hasičského poháru k obrazu svému. Průzračnost, čistota skla a ladné plynulé křivky znázorňují vodu. Technicistní ostré obrysy hasičského nářadí odkazují na přesnost a preciznost hasičské práce i závodních disciplín.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HASIČSTVÍ

Oheň zaujímal v celé historii lidstva velmi důležitou pozici. Svědčí o tom již první počáteční nesmělé styky lidí s ním. Člověk se snažil učit s ohněm žít a využívat jeho schopností při řešení nejrůznějších situací. Ať už to byla příprava jídla, potřeba tepla a světla, vytvářející příjemné prostředí pro společné chvíle kmenů a rodů, nebo ochranná zbraň proti divé zvěři. Už tehdy šel ruku v ruce s jeho užitím také strach z následků, které by mohly z nesprávné nebo neopatrné manipulace s ohněm vyplynout. Postupem času začal člověk využívat žáru ohně pro práci s kovem. Díky němu byl schopen kov tvarovat a modelovat do určitých typů zbraní, ručních nástrojů a obřadních artefaktů. Člověk však přišel i na to, jak by mohl zneužít ničivé síly ohně pro boj s nepřítelem.

Oheň sám o sobě je velmi silným ničitelem. Přičteme-li k samotnému hoření ještě doprovodný kouř, kdy smrt udušením může být rychlejší než samotnými spalujícími plameny, získáme živel děsivé moci. Oheň byl, je a bude vždy potencionální hrozbou, jak v samotných zárodcích světa, tak i dnes v 21. století. Jeho síla má nedozírné následky, proto bychom k němu měli chovat úctu a být vždy připraveni mu čelit. Bohužel ani sebelepší prevence nám nezajistí stoprocentní jistotu bezpečí. Můžeme se snažit různými prostředky předejít požárům, a pak jen doufat, že se nám taková katastrofa vyhne, a pokud ne, být připraveni zasáhnout.

Požáry přicházejí neohlášený, bez varování a jsou často výsledkem našich vlastních chyb. Táboření na nevhodných místech a neopatrná manipulace s otevřeným ohněm, chvilka nepozornosti, nedbalost, odhozené zápalky nebo nedopalky cigaret, jako i neznanost – to i další jsou lidské přestupky, které mohou vést k ohrožení ohněm. Nejhorší je však úmyslné žhářství, které ani nemusí mít největší dopad na materiální hodnoty, ale hlavně tím trpí psychika lidí. Jde o podlý a zavrženíhodný čin, důvěra člověka k člověku je narušena.

1.1 Historie hasičství

Zhruba kolem 2. století př. n. l. v Alexandrii došlo v boji proti ohni k prvním pokusům hasit pomocí primitivního ručního zařízení. Tento přístroj se podobal velké injekční stříkačce a byl schopen vytlačit skromné množství vody přes trysku do plamenů. První stříkačky byly jednoduché a měly velmi malý hasební účinek, a tak se předpokládá, že před vznikem Římského impéria uhasínaly požáry samovolně po pohlcení veškerého přítomného hořlavého materiálu, nebo když propukl velký liják.

Obr. 1 Ilustrace zachycující stříkačku v akci

Díky vypozerovaným účinkům plamenů se započaly snahy o zlepšení obrany proti ohni. Prevence se stala důležitou pro budování nových městských hustě osídlených lokalit a lidé se začali zajímat o protipožární opatření. Záviselo na každém, jak se pro bezpečí své i všech ostatních k tomuto problému postaví. Na základě získaných zkušeností s ohněm se římský císař Augustus rozhodl pro bezpečí svých poddaných zformovat skupiny mužů, kteří by zvýšili míru ochrany proti ohni. Tito muži byli označováni jako *vigilové*¹ – museli projít výcvikem a poté byli rozděleni do jednotek, které záhy osídlily celé město. Jejich hlavní činností byla kontrola a protipožární hlídky. Prvotní hašení probíhalo tím způsobem, že každý člen jednotky měl jeden džber a běhal s ním tam a zpět. Tento způsob byl fyzicky náročný a málo účinný. Promyšlenější metodou byly tzv. živé řetězy vytvořené z příslušníků jednotky a kolemjdoucích, kteří si podávali džbery vody směrem k ohni. V římských hasebních oddílech měli členové rozdělené úlohy. Někteří hasili, jiní strhávali budovy, které stály v cestě ohni. Vznikl tak prázdný prostor a oheň se nemohl pro nedostatek hořlavého materiálu šířit dál. Poslední skupina vylezla na střechy okolních domů a dávala dolů signály důstojníkovi, který měl možnost lépe nasměrovat úsilí hasící jednotky. Společně se zánikem Římské říše se vytratila i snaha bojovat s ohněm.

Obr. 2 Obrázek z 15. stol., boj s ohněm

Středověk byl na požáry bohatý. Obydlí byla budována ze dřeva a došků. Domy byly přistavovány přímo k sobě nebo velmi blízko kvůli úspoře místa. To vše ohni jen nahrávalo. Také běžná manipulace s otevřeným ohněm při vaření a svícení a špatné odvětrání teplých spalin způsobovalo, že ohniska požárů vznikala těsně pod střechami budov. Odtud měl oheň možnost neuvěřitelnou rychlostí přeskočit na střechy sousedních domů. Nové kroky k minimalizování ohrožení ohněm především ve stavitelství byly ustanoveny podle vyhlášky z roku 1089. Dle nových pravidel byly novostavby budovány na mezeru od sebe a materiálem se stal kámen a břidlice namísto dřeva a slámy.

Na počátku 16. století vynalezli Portugalci nové kovové stříkací přístroje s mnohem větším objemem a výkonem. Současně ale také bylo potřeba víc lidí. Ti museli být poučeni o bezpečném provozu a obsluze tohoto stroje. Další vývojové stupně se posouvaly směrem k mobilitě stříkaček. Většina měst investovala do různých protipožárních systémů s roztodivnými mechanismy nemalé finanční prostředky. Hlavní dík patří odvážným konstruktérům, kteří i nadále zkoumali a vynalézali nové možnosti a formy boje s ohnivým živlem.

Největšího rozkvětu v historii modernizace stříkaček došlo po velkém požáru v Londýně, který propukl 2. září 1666 a byl důkazem ohromné a spalující síly ohně. Jeho hlavní převaha spočívala v absenci jakékoli preventivní ochrany. „Chybami se člověk učí“, a proto byly pro nastávající výstavbu použity principy protipožární ochrany a zakázáno dřevo jako stavební materiál.

Obr. 3 Německá rytina ze 17. stol., Požár Londýna 1666

Během následujících 50 let prošla požární ochrana téměř nejradikálnějším vývojem. „Roku 1680 dr. Nicholas Barbou otevřel „Fire Office“ (doslova „Požární úřad“) – první zařízení svého druhu na světě, kde mohli zákazníci uzavřít pojištění ke krytí náhrad případných škod způsobených ohněm.“¹ Tato instituce bohužel brzy zkrachovala, protože musela vyplatit víc peněz za škody, než byla schopna unést. Další pojišťovací instituce si zaručily úspěch tím, že si zřídily vlastní hasičské sbory, které omezily požáry. V Londýně fungovalo téměř 40 hasičských spolků pracujících pro různé pojišťovací kanceláře. Každý dům měl označení podle kanceláře, u které byl pojištěn, aby se hasiči lépe orientovali při zásahu. Pokud k hořícímu domu dorazila jednotka pojišťovny, u které nebyl majitel nemovitosti pojištěn, tak nejen že nezasáhla, ale po příjezdu příslušného sboru schválně uváděla zasahující jednotku v chaos. Tato hanebná situace měla trvání celé jedno století.

Současně s vývojem technické výzbroje se hasičská společnost zaměřovala také na teoretický výcvik a vylepšení organizačního plánu zásahu. Nejvýznamnější sbory vznikaly především ve velkých prosperujících městech, jako byl New York, Boston, Londýn a další.

V 19. století, po zavedení elektřiny do domácností a na pracovištích, začaly ohně vznikat kvůli vadnému nebo nesprávně zapojenému elektrickému vedení a při neopatrné manipulaci s ním.

Ve Skotsku v roce 1824 došlo po sérii požárů k revolučnímu rozhodnutí. Přehodnotily se priority a sloučením jednotlivých spolků pojišťoven ve Velké Británii vznikl fungující celek – 1. městský hasičský sbor. „Velení nad hasičským sborem o síle 80 mužů svěřili otcové Edinburghu po zralé úvaze 24letému Jamesi Braidwoodovi.“² Ten zavedl tvrdé tréninky, stavěl své muže do obtížných vypjatých situací a snažil se je zocelit a pokořit u nich strach z ohně, nikoli však odstranit respekt k němu – tak vytrénoval první profesionály. Po jeho vzoru se rozhodl i Londýn sloučit jednotky pojišťoven a pozval Braidwooda, aby se ujal vedení sboru. Během své třicetileté praxe přinesl mnoho dobrého a pokrokového do hasičství. Miloval svou práci a byl zcela oddán svým mužům. Zemřel tragicky při výkonu služby, když se na něj zřítilo zdívo hořícího domu.

„V roli velitele Londýnských hasičů nahradil Braidwooda kapitán (později sir) Eyre Messey Shaw – irský armádní důstojník, ... Po takřka celé tři následující dekády se Shaw stal v západním světě vůdčí postavou na poli budování hasičských sborů a prosazo-

¹ Světová encyklopedie Hasičské automobily & historie hasičství, Neil Wallington, 2003, str. 20

² Světová encyklopedie Hasičské automobily & historie hasičství, Neil Wallington, 2003, str. 22

vání protipožárních bezpečnostních opatření.“³ Shawovým přínosem byla celá řada konstrukčních řešení a vylepšení, zdokonalil výcvikový program, vybavil jednotky parními stříkačkami a telegrafním komunikačním systémem.

Obr. 4 Eyre Messey Shaw

I ve spojených státech, kde se hasičské sbory skládaly především z dobrovolníků, probíhal bouřlivý vývoj výzbroje. Dovážely se nejen nové technologie z Evropy, ale projektovaly se i vlastní inženýrské návrhy. Pokrok neprobíhal analogicky stejně ve všech částech světa. Pro rozvoj byly odrazovým můstkem katastrofy, které rozdmýchaly intenzivnější zájem o danou problematiku.

Na počátku 20. století v menších městech setrval vývoj hasičství na základní úrovni stále ještě s tzv. ručním pohonem, zatímco ve velkých světových centrech vykonávaly činnost moderní technikou vybavené a odborně vycvičené hasičské sbory, které navíc od prvního desetiletí 20. stol. postupně získávaly do svých služeb motorizované pomocníky - nové benzínové stříkačky. Ty umožnily rychlejší přepravu potřebného nářadí a vody na místo požáru.

Nový typ hrozby, se kterým museli hasiči bojovat, přinesly války a mezinárodní nepokoje 1. poloviny 20. století. „*Britští hasiči byli první, kdo museli čelit následkům bombardování zápalnými a vysoce explozivními pumami, když si nacistická Luftwaffe vybrala v roce 1940 za svůj terč Londýn a některá další velká britská města.*“⁴ Z vládních zásob se během konfliktu dostala do hasičských rukou nová výzbroj a výstroj pro zvýšení efektivity a síly zásahu, ale i přes veškerou materiální a fyzickou pomoc poskytnutou vlá-

³ Světová encyklopedie Hasičské automobily & historie hasičství, Neil Wallington, 2003, str. 23

⁴ Světová encyklopedie Hasičské automobily & historie hasičství, Neil Wallington, 2003, str. 27

dou, prožívaly sbory krušné chvíle. Mnoho hasičů bylo zabito a poraněno, když hasili plameny a vyprošťovali osoby ze sutin bombardovaných budov ve válečném pásmu.

Obr. 5 Bombardovaný Londýn

V poválečném období stagnoval vývoj až do 50. let. V hasičské technice i v průmyslové výrobě celá druhá polovina 20. stol. probíhá ve znamení nových technologií a materiálů. Náplň práce hasičů se proměňovala téměř ze dne na den a stále více stoupali rizika při jejich práci. Architekti a stavitelé se důsledně zabývali protipožární ochranou – únikové východy, samočinně se zavírající dveře, udržující kouř pouze v zasažené zóně a další. Moderní doba si našla vlastní, nové příčiny vzniku požárů - rostoucí výskyt vysoce hořlavých syntetických materiálů, pokrokové výrobní procesy, které probíhají za vysokých teplot, elektrické spotřebiče, které se stávají rutinní záležitostí, i staré tovární budovy, které byly upraveny pro nové výrobní provozy, ale preventivní ochrana stavby byla zastaralá a nedostatečná. Až po tragických továrních požárech v 50. letech dochází k renovaci a zpřísnění protipožárního zákona a norem. Novým nechvalným trendem vzniku požárů je žhářství. Pro tyto případy hasiči spolupracují s vyšetřovateli a využívají moderní techniku.

V současnosti hraje rozhodující roli pro rychlý a efektivní zásah operační a informační středisko, které je mozkiem operace, přijímá volání a informace o vzniklé situaci a vysílá do akce příslušnou pomoc. Po celou dobu odborně vyškolený personál udržuje rádiové spojení, monitoruje průběh a v případě nouze posílá další potřebný materiál a techniku. Důležitým okruhem činnosti hasičů je prevence, do níž je zahrnuta pravidelná i namátková kontrola dodržování protipožárních zákonů a norem a informování veřejnosti o všeobecných protipožárních zásadách.

Nejnovější výzbroj, ochranné oděvy, dýchací přístroje a postupy při práci umožňují hasičům vnikat do hořících domů a hasit oheň přímo v ohnisku. V extrémních teplotách,

vlhkosti a kouři pomocí vody, která je stále nejpoužívanějším a nejúčinnějším hasebním prostředkem, neboť bezprostředně ochlazuje hořící látku, statečně bojují s nepřítelem – ohněm.

Díky nejmodernějšímu vybavení a vysoce náročnému a kvalitnímu výcviku hasiči dokáží čelit široké škále nebezpečí, ne vždy spojené s ohněm, ale i s úniky chemikálií, živelnými katastrofami nebo dopravními nehodami. S použitím speciální techniky a individuálním přístupem i dnes vzdorují nebezpečným situacím a vítězí nad přírodními živly.

Obr. 6 Hašení požáru chemických látek

Obr. 7 Výstup po výsuvných žebřicích

1.2 Požární sport

Požární sport je sportovní odvětví spojující atletiku s prvky z hasičské praxe a je nedílnou a neodmyslitelnou součástí aktivit hasičského života. Jedná se o všestranné osvojení pohybových a myšlenkových návyků a znalostí, díky kterým se zlepší vnímání situace při požáru a splnohodnotní se provedení zásahu. Již při trénincích se hasiči učí spolehlivosti, zvládnout fyzickou a psychickou zátěž, zrychlit a získat obratnost a odolnost. Také se postupně naučí vyhýbat chybám při provádění zásahů a stálým opakováním získat nové zkušenosti a poznatky.

1.2.1 Historie požárního sportu

První soutěž požární ochrany proběhla v bývalém Sovětském svazu v roce 1937. V průběhu 2. světové války se vše podřizovalo válečným potřebám, a tak nebyly konány ani žádné požární soutěže. V poválečném období byla sepsána nová soutěžní pravidla a program všesvazových závodů družstev i jednotlivců. Sportovci (hasiči) dosáhli vynikající-

cích výsledků a tento sport se kvantitativně rozšířil. Disciplíny zařazené do programu soutěží byly: výstup do 4. podlaží cvičné věže pomocí hákového žebříku, běh na 100m s překážkami, umístění třídílného vysunovacího žebříku a výstup po něm do okna 3. podlaží cvičné věže, požární štafeta 6 x 100m, požární útok a dvojboj (výstup do 4. podlaží cvičné věže a běh na 100m s překážkami).

Pozvolna se upevňovalo postavení hasičského sportovního odvětví. Postupně se upravovaly různé úseky disciplín a některé byly vyřazeny. Sportovcům bylo umožněno zrychlení na trati, snížení rizika úrazu a přitom mohli předvádět technicky náročné úkony, pro publikum tak zajímavé. Tyto kroky vedly k popularizaci požárního sportu. Počátkem 60. let se začínají stavět různá krytá i venkovní sportoviště a cvičné věže, což zefektivnilo technické zvládnutí sportovních úkonů. S rozvojem fyzických dovedností souvisí i vědecký výzkum, zkoumající provedení cviků a tréninková metodika spočívající v celoroční přípravě. „V roce 1966 přijala Federace požárního sportu SSSR rozhodnutí o rozmístění překážek a náradí, které platí až do současnosti.“⁵

1.2.2 Historie požárního sportu u nás

K nám se požární sport jako takový dostal o 30 let později, tj. roku 1967, a jeho prvním iniciátorem na našem území byl ing. Pavel Stoklásek, tehdejší náčelník Hlavní správy požární ochrany ČR. Přivezl poznatky a postřehy o sportovním hasičství, které vstřebával na své cestě do bývalého Sovětského svazu, a stal se vůdčí postavou a propagátorem tohoto sportu v našich končinách.

Roku 1968 vyjela naše delegace z Prahy do Leningradu na první mezinárodní soutěž v požárním sportu. Náš debut tehdy dopadl nad očekávání dobře, když naši „hoši“ přivezli domů stříbrnou medaili za požární útok. Na další dva následující ročníky byli vysláni profesionální hasiči z Brna, protože absolvovali kvalifikovanější přípravné cvičení, a tudíž měli větší šanci úspěšně reprezentovat naši zemi.

Roku 1970 byl požární sport zaveden jako nedílná součást fyzického tréninku a odborné přípravy při výkonu služby profesionálních hasičů v bývalé ČSSR.

Téhož roku se v Ostravě konala 1. celostátní soutěž v požárním sportu. Tento první krok byl pozitivní předzvěstí následujících každoročních mistrovství profesionálních hasičů ČSSR. Do této prestižní soutěže se družstvo muselo probojovat přes nižší národní kola.

⁵ Metodika plnění disciplín požárního sportu, Bc. Martin Kulhavý, 2010, str. 3

Postupné zdokonalování v oblasti sportovní přípravy se projevilo na domácí i na nadnárodní úrovni.

Po roce 1990 a po rozpadu tzv. východního bloku došlo k jisté stagnaci, neboť se rozpustil reprezentační tým, který si získal prestižní postavení na poli požárního sportu. Díky tomu poklesl zájem o tento druh sportovního klání, což ovšem neplatilo pro dobrovolné hasiče, kteří stále ve své činnosti upřednostňují požární sportovní aktivitu.

V roce 2001 bylo ustanoveno nové reprezentační družstvo ČR v zájmu mezinárodní spolupráce HZS ČRⁱⁱ v oblasti požárního sportu. Každoročně jsou do něj přijímáni profesionální hasiči ze všech koutů republiky s nejlepšími výsledky. Pro dokreslení představy o úspěších reprezentantů, kteří bezpochyby s úctou navázali na své předchůdce z konce 80. let, bych ráda uvedla pár výsledků, které se nacházejí v příloze č. 1.

1.2.3 Disciplíny požárního sportu a popis průběhu

SDH plní při postupových soutěžích (okrskových a okresních) dvě disciplíny - běh na 100 m s překážkami a požární útok. Na krajských kolech přibývá další disciplína - štafeta 4x100m s překážkami, která se běhá i na republikovém kole. Všechny disciplíny musejí být vykonávány v předepsané výstroji, která zahrnuje dlouhé kalhoty zakrývající celé lýtka, tričko, třeba i s krátkým rukávem (z vlastní zkušenosti nedoporučuji), přilbu a opasek.

První je běh na 100m s překážkami. Tato disciplína je individuální, jednotlivci z družstva proběhnou trať, jejich výsledné časy se sečtou a součet určí pořadí týmu v této disciplíně. Samozřejmě čím nižší je výsledný čas, tím lépe. Jelikož tuto disciplínu už běhám nějaký pátek, popíšu ženskou trať, která má jisté odlišnosti od mužské - nižší bariéruⁱⁱⁱ a kladinu^{iv}. Před odstartováním má každý závodník 2 minuty na přípravu, v nichž se musí odklidit hadice^v po předešlém běžci a další závodník si musí „postavit“ hadice a rozdělovač. Průběh disciplíny mýma očima vypadá asi takto. Při startu mám za opaskem zastrčenou proudnici^{vi}, po výstřelu vyběhám k 1. překážce – bariéře, přeskakuji ji, zohýbám se pro 2 hadice stočené v kotoučích, každou беру do jedné ruky a pokračuji k další překážce, kterou je kladina. Vyběhám po stupíncích na břevno, snažím se natahovat krok. U konce břevna rozhazuji hadice, nechávám si v ruce pouze 4 koncovky a sbíhám z kladiny. Dvě z nich spojuji k sobě a odhazuji, v každé ruce nyní držím jednu koncovku. Blížím se k rozdělovači a zapojuji koncovku z pravé ruky. Nakonec napojuji proudnici na poslední koncovku a dobíhám do cíle. Mám dobrou techniku, ale nemám rychlost. Každopádně se

při běhu cítím dobře a nebojím se překážek. Prozatím mi to stačí na to, abych stovky dál běhala, i když letos asi s nejhorším časem v týmu.

Druhou týmovou disciplínou je požární útok. Plní ho 7 členů a cílem je shodit závaží na terčích tak, aby se na nich rozsvítilo signální světlo. Pokusím se vylíčit průběh požárního útoku. Pokud se útok zdaří, netrvá celá akce déle než 20 sekund. Před startem má tým 5 minut na nachystání základny^{vii}, donese si a rozloží potřebné nářadí. Pokud družstvo překročí časový limit, není kvalifikováno. Začíná se od startovní čáry vzdálené 10 m od základny. Celý tým vybíhá na výstřel rozhodčího. Košarka^{viii} s naběračkou^{ix} zašroubuje koš na savici a dobíhají ke kádí, kde naberou vodu do sacího vedení a pošlou ji do stroje. Mezi tím strojnice^x spojí koncovky, přenesou druhou savici ke stroji, napojí ji šroubením na stroj, přidává plyn na stroji a zavírá ventil, kterým se vytlačuje ven vzduch. Dále už jen sleduje průběh útoku a dává pozor na své kolegyně. V případě problémů ubírá plyn. Úkolem béčkařky^{xi} je napojit hadice k sobě a jednu koncovku na stroj, pak roztahuje hadicové vedení dopředu. Já jako rozdělovačka^{xii} spojím tři koncovky na rozdělovač a dotáhnu ho na metu uprostřed trati. Pravá a levá proudařka^{xiii} mají jen jeden spoj na hadicích, aby stihly doběhnout k terčům, zakleknout a sestříknout závaží na terčích. Důležitá je souhra a důvěra ve své spolubojovnice.

Dalšími disciplínami jsou štafeta na 4x100m s překážkami a výstup do 4. podlaží cvičné věže. V těchto disciplínách jsem osobně nezávodila, ale viděla jsem průběh a musím uznat náročnost provedení a diváckou atraktivitu. Kategorie starších a mladších žáků mají své vlastní disciplíny - např. štafeta dvojic a 4x60 m, útok CTIF, štafeta CTIF, braný závod a další. Dále se již nebudu zabývat popisem disciplín, ale příkládám odkazy, na kterých naleznete videa ze závodů, viz. SEZNAM VIDEÍ

1.3 Vznik a činnost hasičského spolku v Miloticích nad Bečvou

„Konec 19. stol. na Moravě je charakterizován rozvojem českého národního života. Tento se projevil mimo jiné zakládáním různých spolků, což bylo umožněno spolkovým zákonem v rámci prosincové ústavy v roce 1967. Na vesnicích jsou zakládány převážně spolky čtenářské a hasičské, podporované požárním zákonem pro Moravu z roku 1873.“⁶

⁶ 120 let SDH Milotice nad Bečvou, navrhla a sestavila: Alena Matyásková, 2005, str. 9

Ne jinak tomu bylo i v Miloticích, kde na vyzvání okresním hejtmanstvím pořídila obec v roce 1884 hasičské vybavení. Přímou reakcí na koupi vybavení bylo projednávání vzniku hasičského spolku na valné hromadě spolku čtenářského. Vznik nového spolku byl kladně přijat a odhlasován. Hasičský spolek v Miloticích nad Bečvou oficiálně vznikl 14. dubna 1885, kdy novopečení hasiči svými podpisy slíbili: *„My, nížepodepsaní, slibujeme jako údové hasičského spolku spojených obcí Milotic a Louček oblek plátěný, který nejvýše 4 zl 50kr státi bude sobě koupiti a sice tím způsobem, že celý obnos rozdělí se na čtyři díly, z čehož první díl zaplatíme při obdržení šatstva a ostatní části vždy měsíčně.“*⁷

Postupně se pořizuje další nezbytná výzbroj. Přibližně mezi léty 1891-1894 byla postavena hasičská zbrojnice. V této době se hasičská stříkačka dopravovala k požáru dvěma páry koní.

Důkazem o snaze a chuti hasičů vykonávat svou práci jsou i vyzývavá slova jednatele, která jsou zaznamenána ve výroční zprávě z roku 1901. *„Bratři, věčně pracujeme a věčně nebudeme spokojeni s tím, co máme. Vždy dopředu, vždy dál a vždy stůjme při sobě, bratr k bratru. Protož držme se a věrně milujme a když hlas trubky zavolá, stavme se neo- hroženě v jeden šik za svým bratrem velitelem.“*⁸

Během 1. světové války činnost hasičského spolku zcela zanikla, neboť velká část osazenstva sboru bojovala na frontě. Po skončení války se pozvolna znovu rozběhly aktivity sboru.

Po mnohaletých přípravách v roce 1934 byla zakoupena motorová stříkačka od firmy Hrček a Neugebauer.

V roce 1935 bylo uspořádáno župní cvičení a s tímto byla spojena také oslava 50tiletého výročí sboru. V reakci na nová celostátní obranná opatření byl i v Miloticích svolán náhradní sbor složený ze starších členů tzv. CPO (civilní požární ochrana). Tato skupina hasičů pořádala obvyklá cvičení a také končinovou a hodovou zábavu. Roku 1937 byly do sboru přijaty první ženy.

V roce 1938 byla uspořádána sbírka na obranu republiky. Ve sboru panoval neklid a nesouhlas s touto situací. V zápisu z jednatelské knihy v prosinci 1938 je napsáno:

⁷ 120 let SDH Milotice nad Bečvou, navrhla a sestavila: Alena Matyásková, 2005, str. 9

⁸ Jednatel sboru Kurovec Josef, výroční zpráva, 120 let SDH Milotice nad Bečvou, navrhla a sestavila: Alena Matyásková, 2005, str. 12

„Bratři, rok 1938 bude zapsán v dějinách na věčné časy jako rok největší poroby a nejtěžší zkoušky národa československého. Máme novou republiku, okleštěnou, však nevěšíme hlavu, jdeme do nového života s hlavou vztyčenou a pevně semknuti.“⁹

Činnost sboru byla od roku 1940 značně omezena a nařízena dvojjazyčná korespondence, razítko sboru, nápis na zbrojnici i na stříkačce.

Nejtragičtějším rokem v životě sboru, Sokola i celé vesnice, byl rok 1941. Pro podezření z odbojové činnosti bylo zatčeno a odvezeno do vězení krajského soudu v Ostravě 21 občanů z Milotic. Zde byli podrobena krutým výslechům. Z vězňů byli vyhublí, nemocní a psychicky zhroucení propuštěni domů. Někteří nebyli schopni zvítězit nad chorobami a zeslábnutím a po krátké době zemřeli. O těchto dnech se v obecní kronice píše: *„Hrůza dolehla na Milotice, když takřka denně přijíždělo do obce gestapo, aby někoho zatkl a odvezlo. Nikdo nevěděl, kdy na něj dojde řada. Jak byly Milotice špatně zapsány u gestapa, svědčí událost z 15. května 1941. Ještě za tmy dojezly do vesnice autobusy s množstvím německých vojáků, kteří obsadili všechny silnice, vedoucí z vesnice a prováděli prohlídky po domech. Všichni se museli legitimovat. Pátrali po cizích lidech, neboť gestapo se o Miloticích vyslovovalo jako o hnízdě odboje. Němci však odešli s nepořízenou.“¹⁰* Dne 7. května 1945 osvobodila Milotice Rudá armáda.

Po válce se obnovuje kulturně-společenská činnost obce a současně hasičského sboru. Poválečná politická situace, rozpory mezi politickými stranami a nejednotnost názorů znepokojovaly členy sboru. Většina z nich velice přivítala události z února 1948 a podepsala slavnostní slib věrnosti republice.

Nejvýznamnější událostí roku 1949 byla hasičská slavnost, na níž byly dvaceti členům uděleny čestné medaile za věrnost a předány okresním velitelem. Dalším zásadním krokem bylo ustanovení závodního družstva. To získalo první místo na okrskovém cvičení v roce 1950, které bylo od tohoto roku pořádáno formou soutěží. Také se mění název sboru podle nového zákona na Místní jednotu Československého svazu hasičstva. V roce 1952 vzniklo 1. ženské soutěžní družstvo.

⁹ 120 let SDH Milotice nad Bečvou, navrhla a sestavila: Alena Matyásková, 2005, str. 14

¹⁰ 120 let SDH Milotice nad Bečvou, navrhla a sestavila: Alena Matyásková, 2005, str. 15

Dále se hasiči snaží věnovat prevenci požární ochrany. Dne 1. června 1952 postihlo obec nenadálé krupobití a prudký déšť, jehož výsledkem bylo zaplavení dolní části obce. Díky hasičskému sboru byly zmírněny následky záplavy.

Roku 1953 dochází ke změně názvu Československý svaz požární ochrany a s touto změnou souvisí i zavádění názvu požární místo hasič. V následujících letech se soutěžní družstvo požárníků obce zapisuje do podvědomí soupeřů jako dobře organizovaný tým s výbornými výsledky na okrskových i okresních soutěžích.

Na přelomu 50. a 60. let se požárníci společnými silami podíleli na budování obce a částečné rekonstrukci hasičské zbrojnice. Rok co rok se požárníci zúčastňovali sezónních prací v JZD, zušlechťování obce, zařizovali oslavy 1. máje, tradiční hasičské plesy, taneční zábavy a další akce pro veřejnost. Na počátku 70 let byl zakoupen starší automobil Tatra 805 a byla vybudována nová hasičská zbrojnice.

V roce 1985 uplynulo 100 let od založení hasičské organizace a sboru byla udělena medaile Za příkladnou práci. O deset let později se uskutečnilo u příležitosti 110. výročí 1. kolo postupové soutěže mužů a žen. Součástí bylo hromadné fotografování, průvod obcí a kulturní vystoupení mládeže.

Během povodně, která zasáhla hlavně dolní část obce podél železniční trati v roce 1997, se ukázala obětavost a vytrvalost našich hasičů, kteří nepřetržitě po několik dní i nocí zasahovali a odčerpávali vodu z postižených míst.

Sbor dobrovolných hasičů v Miloticích je neodmyslitelnou součástí obce a jejím úspěšným reprezentantem.

Mladí hasiči a hasičky začali svou činnost v roce 1999 pod vedením manželů Matyáskových, kteří mládež trénovali a zúčastňovali se různých závodů pro mladé hasiče v rámci okresu i mimo něj a zapojili se také do celostátní hry Plamen^{xiv}. Pro dokreslení úspěchů připojuji tabulku č. 1.

115. výročí oslavil sbor dobrovolných hasičů v Miloticích v roce 2000. Významnou součástí oslav bylo posvěcení a umístění sošky sv. Floriánka do výklenku na hasičské zbrojnici. Následující rok se začalo s realizací dlouhodobě plánovaného tréninkového hřiště u čistírny odpadních vod.

V roce 2002 uspořádalo SDH Milotice 1. soutěž mladých hasičů O rok později trenéři z nejmenších zájemců vytvořili soutěžní družstvo mladších žáků, které našlo podporu ve „starší“ generaci a jezdilo spolu s nimi na závody. K vynikajícím výsledkům obou žákovských družstev přispěla i přestavba stroje (PS 12) k sportovním účelům.

Rok 2005 byl bohatý na hasičskou činnost. Významným počinem bylo usnesení o rekonstrukci hasičské zbrojnice. Přestavbou prošlo podkroví budovy, výměna oken a nová fasáda. Nově vzniklý prostor byl využit pro dvě klubovny, do nichž byly přemístěny veškeré poháry, které vypovídají o úspěšné historii sboru SDH Milotice. V tomto roce se v Miloticích pořádala soutěž mladých hasičů a soutěž mužů a žen, obě zařazené do Velké ceny OSH Přerov.

I dnes je důležitou úlohou dobrovolných hasičů prevence, kontrola dodržování zásad protipožární ochrany. S tím souvisí i údržba hasebních prostředků a doplňování stávající techniky novou. Ale sbor nezapomíná ani na svou funkci společenskou. V režii hasičského spolku každým počátkem jara, probíhá hasičský večírek, oživený kulturní vložkou secvičenou mladými hasičkami. Mezi další oblíbenou a stále ještě dodržovanou tradici v obci patří vodění medvěda, kdy v koprodukcii obce a hasičů prochází, tančí a zpívá obcí rej masek. Zábava pokračuje na večerním hodování, na které jsou všichni zváni. Mé působení ve sboru

1.3.1 Mé působení ve sboru

Do hasičského sboru jsem vstoupila v roce 2000 a mým prvním postem v družstvu byla pozice strojníka. Na běh ne příliš náročný úkon, který spočíval v napojení savice na stroj a přidání plynu. Tuto pozici jsem si udržela po celou dobu působení v družstvu mladých hasičů. S ubíhajícími léty jsem se vypracovala do prvního družstva milotických starších žáků a v roce 2004 jsme se úspěšně probojovali až na Mistrovství republiky hry Plamen. Soupeři nás jako nováčky nepovažovali za hrozbu a asi měli pravdu, běžecky náš tým jako celek hnalo kupředu jen pár jedinců. Ale náš technicky perfektně zvládnutý požární útok překvapil i nás, když jsme po skončení útoku na nástřikové terče vytvořili nový republikový rekord a získali zlatou medaili. Toto považuji za největší úspěch na poli požárního sportu SDH Milotic za celou dobu působení soutěžních družstev, neboť požární útok je považován za královskou disciplínu. Tímto úspěchem jsem zakončila svou požární kariéru v kategorii starších žáků. Bonusem bylo navíc získání stříbra VC OSH Přerov, což je souběh zhruba 10 soutěží po celém okrese, kde se sčítají body z jednotlivých závodů. Po skončení aktivního působení v týmu starších žáků, které jsem kvůli věku musela opustit, jsem se věnovala dále tomuto odvětví jako pomocná trenérka mladších a starších žáků.

Samozřejmě jsem i nadále chtěla fungovat jako závodnice, ale na tým žen jsem byla mladá a mezistupeň – dorostenky – v Miloticích ani v blízkém okolí nezávodily. Svě šance jsem se po roce vytrvalé a ochotné práce s mládeží dočkala po odchodu jedné z členek

družstva žen. Pod vedením zkušeného trenéra a velitele hasičů v Miloticích pana Bedřicha Šuby st. jsem se zacvičila na postu naběračky. Mým úkolem bylo s pomocí košačky nabrat v kádi vodu do savice a poslat ji dopředu. Oblíbila jsem si tento post, ale ke své smůle či štěstí jsem si „vyběhala“ po pár letech praxe v týmu žen téměř konečnou pozici rozdělovače. Tato pozice je nepopulární kvůli třem spojům a hmotnosti náradí, které musím donést až na metu umístěnou zhruba v půlce závodní trati. Prošla jsem si také pozicemi stroj, koš, běčka i proud. Ve své podstatě jsem univerzální závodnice, která až na proud docela dobře ovládá všechny úkoly. Na jednu stranu jsem ráda, že mi jdou technické věci od ruky, na druhou stranu být ve všem dobrá a v ničem vynikající, střídat pozice jako ponožky a nemít své jisté, je docela ubíjející. Byla jsem proto nadšena z myšlenky, že má mladší sestra po dosažení 15 let nastoupí na rozdělovač místo mě a já se snad už konečně „usadím“ na své tolik oblíbené „naběračce“. Tento plán ovšem ztroskotal po nešťastném úrazu mé sestry. Sezóna teprve začíná, tak uvidíme, jaké změny nebo „nezměny“ přinese.

Obr. 8 Já na pozici rozdělovače

Obr. 9 Já na pozici naběračky

Pravděpodobně díky svému zápalu pro věc jsem byla navrhnutá do výboru hasičského sboru jako referentka žen. Mým hlavním úkolem je být po ruce trenérovi a pomáhat organizovat různé hasičské akce. Loni na podzim jsem dobrovolně/nedobrovolně získala funkci vedoucího týmu dorostenek, neboť mám úspěšně zakončený kurz vedoucího mládeže. Spolu s tátou se snažíme dorostenky vést k pečlivé a důkladné přípravě na celostátní soutěž činnosti dorostu. Holky, které jsem si vzala pod svá křídla, mají dobrou fyzickou a technickou přípravu získanou mnohaletou činností v družstvu mladších a následně starších žáků pod vedením manželů Matyáskových. Mým hlavním cílem je nenechat je usnout na vavřínech, podpořit jejich sportovní přípravu a také chuť pomoci s pořádáním kulturních a společenských akcí pro sbor i obec.

1.4 Poháry

V požárním sportu, tak jako asi ve všech sportovních kláních, je tradicí za odvedený výkon získat nějaké hodnotné ocenění. První tři nejlepší týmy v každé kategorii obdrží pohár, který je předáván na závěrečném slavnostním nástupu. U mladších generací je ve zvyku ještě obdarovat závodníky něčím dobrým na zub nebo drobným dárečkem, v kategoriích mužů a žen zase darovat finanční obnos v obálce.

Svou pozornost jsem zaměřila na poháry, neboť ty nelze tak jako ostatní výhry sníst, používat nebo utratit. Poháry zůstávají jako upomínka úspěchů a zdobí police v hasičských klubovnách. Poháry všeobecně dodávají soutěžím váhu, probouzí nadšení především u mladších, svou část role hrají i jako motivace a předávání je výjimečným zážitkem. Již v antice můžeme nalézt první trofeje, získané za mimořádné výkony.

Dnes patří k nejslavnějším trofej Stanley cupu a Davis cupu. Malou exkurzí chci ukázat, že i „salátová mísa“ může zdobit vyhrazená místa v sídlech vítězných týmů.

Obr. 10 Trofej Davis Cupu

Trofej za Davis Cup neboli „salátová mísa“ je secesní stříbrná mísa umístěná na skládacím třípatrovém podstavci, na který se připevňují štítky s vyrytými jmény vítězů. „Slavnou trofej z masivního stříbra nechal v roce 1900 vyrobit zakladatel poháru Dwight Davis, její tvar v podobně salátové mísy vymyslel anglický designér Rowland des.“¹¹ V oficiálním držení ji má Mezinárodní tenisová federace, i když většinou putuje do země, která zrovna zvítězí v týmové soutěži. Tenisová federace vítězného státu za ni nese zodpovědnost až do dalšího finále, kde se o ni znovu bojuje. Téměř pro každého tenisového hráče by výhra této trofeje znamenala vrchol jeho tenisové kariéry.

¹¹ [online]. [srov. 07-04-2011]. Dostupné na: <http://www.tenisportal.cz/zpravy/-salatovou-misu-uvidi-i-fotbaliste-na-nou-campu-4970/>

Obr. 11 Trofej Stanley Cupu

„Stanley Cup (řidčeji Stanleyův pohár) je hokejová trofej udělovaná každoročně vítěznému týmu play-off NHL. Občas se mu říká *The Cup* (Ten Pohár), *The Holy Grail* (Svatý Grál) nebo *Lord Stanley's Mug* (Džbánek Lorda Stanleyho) a *Lord Stanley's Cup* (Pohár Lorda Stanleyho).“¹²

Stanley Cup stejně jako Davis cup je putovním pohárem^{xv}, který má v držení vítězný tým do doby, než ho vyhraje tým jiný. Každý držitel zanechává na trofeji nesmazatelnou stopu tím, že vyrývá jména hráčů, trenérů a managerů na prstence, ale i na mísu samotnou. Tuto prestižní cenu zakoupil kanadský generální guvernér Lord Stanle z Prestonu roku 1892 od G.R.Collise, londýnského stříbrníka, a věnoval ji jako trofej pro vítěze hokejových amatérských týmů v Kanadě a po sloučení pro soutěž NHL (1926). Současný pohár Stanley cupu, také nazývaný „Stovepipe cup“^{xvi} připomínající kouřovou rouru byl vytvořen roku 1963 Carlem Petersenem, neboť původní stříbrná mísa byla křehká a lehce poškoditelná, a proto byla uložena v Hokejové síni slávy a nahrazena novou replikou ze slitiny stříbra a niklu 15,5 kg těžkou a měřící 89,54 cm.

¹² [online]. [srov. 08-04-2011]. Dostupné na: www.cs.wikipedia.org/wiki/Stanley_Cup

1.4.1 Naše vyhrané poháry

Za dobu svého působení na poli požárního sportu, jsme z mnoha soutěžních klání přivezli různé typy pohárů. Mně ale utkvěly v hlavě pouze čtyři druhy z celého toho množství.

Jako první, ne tvarově nejpřitažlivější, ale hodnotově nejcennější, je pohár, který jsme v roce 2004 vyhráli na Mistrovství republiky ve hře Plamen za disciplínu požární útok na nástříkové terče. Podobal se spoustě dalším, které jsme vybojovali, jen byl větší. Patří do skupiny klasických pohárů, s kterými se setkáváme na většině soutěží, a které se skládají z mramorového podstavce a poháru. Na podstavec se přilepuje štítek se základními informacemi o pořadí, roku a místu konání závodu a kategorii. K podstavci se připevňuje pohár. Bývá tvarově velmi rozmanitý. Někdy s „uchy“ nebo figurkou hasiče, jindy s víčkem, na němž je emblém. Tyto poháry se vyrábějí v různých variantách, stačí si vybrat. A že je z čeho. Cena takového poháru se pohybuje od 100 do tisíců korun, záleží na velikosti a materiálu. Většinou jde o plast nastříkaný stříbrnou nebo zlatou barvou.

Druhým jsou skleněné poháry s různými namalovanými výjevy např. hasič opékající si „buřty“ nad ohněm, hasičský znak, výzbroj a další. Jsou to jediné skleněné poháry, které jsme vyhráli v Prusinovicích.

Obr. 12 Skleněné poháry z Prusinovic

Obr. 13 Pohár za 1. místo v požárním útoku
MČR hry plamen Praha 2004

Další je veliká dřevěná putovní trofej. Tu jsme museli vyhrát a dva následující roky obhájit, aby zůstala v našem držení napořád. A povedlo se. Opět chci poukázat na odlišnost v materiálu. Je těžká, tvarově jednoduchá a v podstatě nerozbitná.

V neposlední řadě bych chtěla upozornit na to, že pohárem může být v podstatě cokoli. Na nočních závodech v Bochoři, nazvaném O Bochořskou sovu, jsme několikrát vyhráli sošku sovy, jednou dokonce i houkala. Víím, že se umělecky tento pohár nevyvyšuje nad ostatní, ale jde mi o to ukázat odlišné přístupy k oceňujícím předmětům.

Obr. 14 Bochořské sovy

Obr. 15 Putovní pohár Prusinovice

Pouze u těchto pohárů si přesně pamatuji, kdy a kde jsme je přebírali, a snad bych si vzpomněla i na výsledný čas, kterého jsme dosáhli, abychom si pohár zasloužili.

1.4.2 Skleněné poháry

Sklo jako materiál pro výrobu pohárů se používalo dřív, než přišel na scénu plast a strojní výroba kovových trofejí. A i dnes má své zastoupení. Vybrat si můžeme z vytvořených předloh s drobnými úpravami vyhovující naší potřebě, nebo si můžeme nechat navrhnout pohár přesně na míru našich představ. Přístupů a technologií je opravdu mnoho.

1.4.2.1 Vybraní zástupci

Putovní pohár Karolinka - „*Hasiči ze skláren pořádali v sobotu 31. srpna 27. ročník - „Hasičskou grapu“ o putovní pohár sklárny Karolinka.*“¹³ Tyto závody jsou velmi populární a navštěvované. Do Karolinky se sjíždějí družstva z celé české republiky i Slovenska. Sponzorem této soutěže je Crystalex, se zastoupením sklárny v Karolince, podporující místní hasiče. Sklárna darovala do soutěže velký modrý putovní pohár pro kategorii mužů a broušený pohár s víkem pro kategorii žen. Tradicí soutěže je mimo skleněných putovních trofejí i obdarovávat tři nejlepší týmy skleněnými broušenými poháry také z karolinské sklárny. Sama jsem se těchto závodů nezúčastnila, ale „bratři“ hasiči navštívili tuto soutěž a vybojovali si krásné 2. místo. Domů přivezli broušenou vázu na dřevěném podstavci.

Obr. 16 Putovní poháry Karolinka

¹³ Karolínský zpravodaj 7/1996 – září, www.karolinka.cz/data/1192512389.pdf, str. 3

Skleněná plaketa - Galavečer je akce Studentské unie UTB a UTB ve Zlíně. Jde o veřejné ocenění studentů za výjimečnou práci pro UTB. **Skleněné sošky v podobě výřezu glóbu s citací Tomáše Bati:** „Dělejme třeba sebenepatrnější věc, ale dělejme ji nejlépe na světě,“ se předávají vítězům v pěti kategoriích: Vědecká a tvůrčí činnost, Sportovní výkon, Přínos univerzitě, Šíření dobrého jména univerzity a „Bláznivý počin“. Jméno vítěze vybírá odborná komise složená ze zástupců vedení fakult, Univerzity a Studentské Unie. Cílem je poukázat na nadané studenty a motivovat k činnosti i další.

Obr. 17 Skleněná plaketa
za výjimečnou práci pro UTB

Sinnecker-Kunz Award - Významné mezinárodní ocenění za řešení problematiky „*molekulární epidemiologie viru klíšťové encefalitidy (KE) a mechanismů patogeneze tohoto závažného infekčního onemocnění člověka*“¹⁴ získal RNDr. Daniel Růžek, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty JU a Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR. **Cena "Sinnecker-Kunz Award"** je udělována mladým vědeckým pracovníkům v oblasti výzkumu klíšťaty přenášených nálezů. Vítěz obdrží skleněnou trofej a finanční prémii ve výši 3 500 Euro.

Obr. 18 Cena za vědecký výzkum
v oblasti přenositelných chorob klíšťaty

¹⁴ Významné mezinárodní ocenění za výzkum klíšťové encefalitidy:
www.bc.cas.cz/vyznamna-oceneni.php?vyznamne-mezinarodni-oceneni-za-vyzkum-klisťove-encefalitidy

Cena Salvator – Cena hejtmána Zlínského kraje oceňuje mimořádnou činnost v oblasti ochrany zdraví, života a majetku v kategoriích – člen integrovaného záchranného systému (IZS) Zlínského kraje, dospělý a mládež. Nominovaní lidé chodí s očima otevřenými, jsou ochotni pomáhat, a když bude potřeba riskovat, nasadí i vlastní život pro záchranu druhého. Skleněné ceny Salvator jsou předávány na slavnostním večeru. Organizátoři projektu jsou studenti FMK UTB ve Zlíně, Zlínský kraj a IZS Zlínského kraje.

Obr. 19 Cena Salvator

Český lev je ocenění za český film v různých kategoriích – film, režie, hudba, střih, hlavní role a další. Křišťálová soška lva je udělována od roku 1993. Slavnostnímu galavečeru předchází nominační večer. Skleněnou sošku získávají ti nejlepší.

Obr. 20 Soška českého lva

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 OD NÁVRHŮ K REALIZACI

Když jsem se rozmýšlela nad návrhem redesignu hasičského poháru, vycházela jsem ze své nelibosti ke klasickým pohárům, které se nám v hasičské klubovně hromadí. Touha po změně se stala mým odrazovým můstkem. Chtěla jsem s jejich klasičností něco provést. Vzala jsem si typický pohár a začala zkoumat jednotlivé segmenty, které určují jeho charakter. Mramorový podstavec se štítkem, dřík, kalich s „uchy“ nebo bez a víko s emblémem. Mimo jiné jsem chtěla rapidně odlišit „své“ hasičské poháry od ostatních tak, aby nemohly být zaměněny a použity třeba pro fotbalisty. Vycházela jsem z předmětů, které každý hasič důvěrně zná.

2.1 Návrhy

Při navrhování byl mým cílem redesign klasických kovových pohárů a také skleněných, které už na hasičských závodech stěží nalezneme. Tento „běh na dlouhou trať“ byl ulehčen konzultacemi s vedoucími ateliéru, kteří mi pomohli v mém úsilí a radami mě posunuli dál v tvarovém řešení.

V prvních návrzích jsem se příliš držela zažitého standardu, ale postupným rozkreslováním a konzultacemi nad návrhy jsem se pozvolna oprošťovala od klasického tvarosloví, uvolnila jsem linku a našla hravé východisko. Zpočátku jsem kombinovala skleněné podstavce a kalichy s dříkem tvořeným kovovým nářadím. Dále jsem používala zástupné znaky a symboly. Pracovala jsem s průhledností a vnitřním prostorem, i s abstraktním zobrazením patrona hasičů - sv. Floriána.

Od prvních plánů jsem se propracovala k zajímavějšímu přístupu. Vynechala jsem podstavec jako nosný element a prostor pro štítek a nahradila jsem ho volným místem na plochém skle a jednoduchých foukaných tvarech. Nosným prvkem už není dřík, ale válec. Vrchní díl kalichu a víka jsem odstranila a tvar hasičského nářadí jsem naznačila profílovanou skleněnou deskou.

Inspirovala jsem se tvary hasičského nářadí, potřebného pro vykonání požárního útoku, které věrně zná každý hasič. Tři základní kovové kusy nářadí určují podle tvaru a velikosti poháry pro první tři vítězná mužstva (ženstva). Spojením dvou druhů skla - plochého a hutního a technickým zpracováním jsem chtěla docílit harmonie mezi technickými detaily a ladným plynutím vody. Tuto techniku uplatňuji u všech tří pohárů, protože vytvářím celou sadu.

Pohár pro vítěze jsem vybírala podle mého názoru a pocitu z pozic požárního útoku a s ním spojeného náčiní. Oceňuji snahu každého člena v týmu, ale závěrečná tečka patří proudařům, proto jsem jejich náradí – proudnici zvolila jako nejvyšší ohodnocení, jako třešničku na dortu. Štíhlá, vysoká, elegantní s drobnými technickými prvky. V tomto poháru jsem chtěla zhmotnit svou abstraktní představu o jakési ideální proudarce, která má dlouhé štíhlé nohy a v ruku dost síly, aby unesla hadici a udržela proudnici.

Obr. 21 Proudnice

Na stříbrnou pozici jsem dosadila rozdělovač^{xvii} – formát válce rozdělujícího se do tří toků. Prolínající se válcové tvary rozehrávají hru průhledů, což je umožněno použitým materiálem – sklem. Díky asymetrii se pohár stává zajímavějším, živějším a hravějším, také ne tak určitým. Druhé místo mu patří kvůli nelehkému úkolu, zapojit tři spoje a „dotáhnou“ rozdělovač na místo.

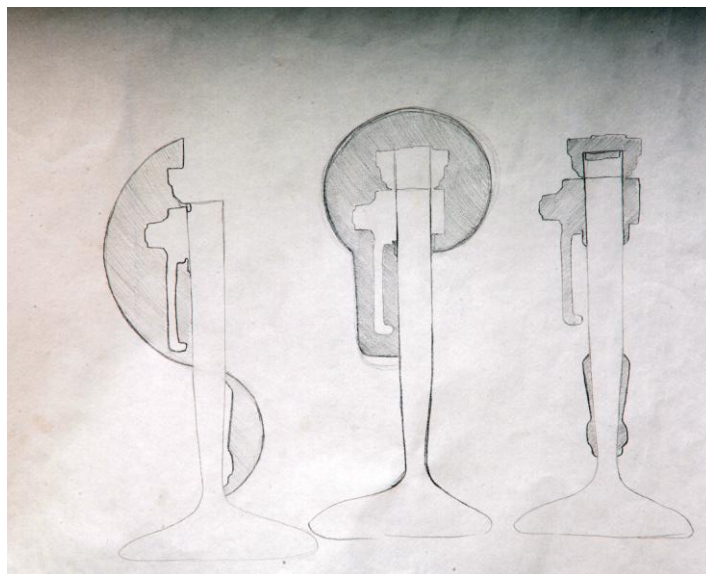
Obr. 22 Rozdělovač

Sací koš^{xviii} je posledním celokovovým náradím v požárním útoku a dle mého si zaslouží být třetím v pořadí, nechci podceňovat tuto pozici, ale z vlastní hasičské zkušenosti vím, že není tak fyzicky náročný jako dvě předchozí úlohy. Tvarem jednoduchý rotační tvar, zúžený a oble se rozšiřující s páčkou. V posledním, bronzovém, poháru inspirovaném tímto tvarem jsem si pohrávala s vnitřním prostorem válce, do nějž jsem umístila prstenec, který naznačuje objem koše. Oblá linie tentokrát není vidět z pohledové strany, nýbrž z pohledu shora.

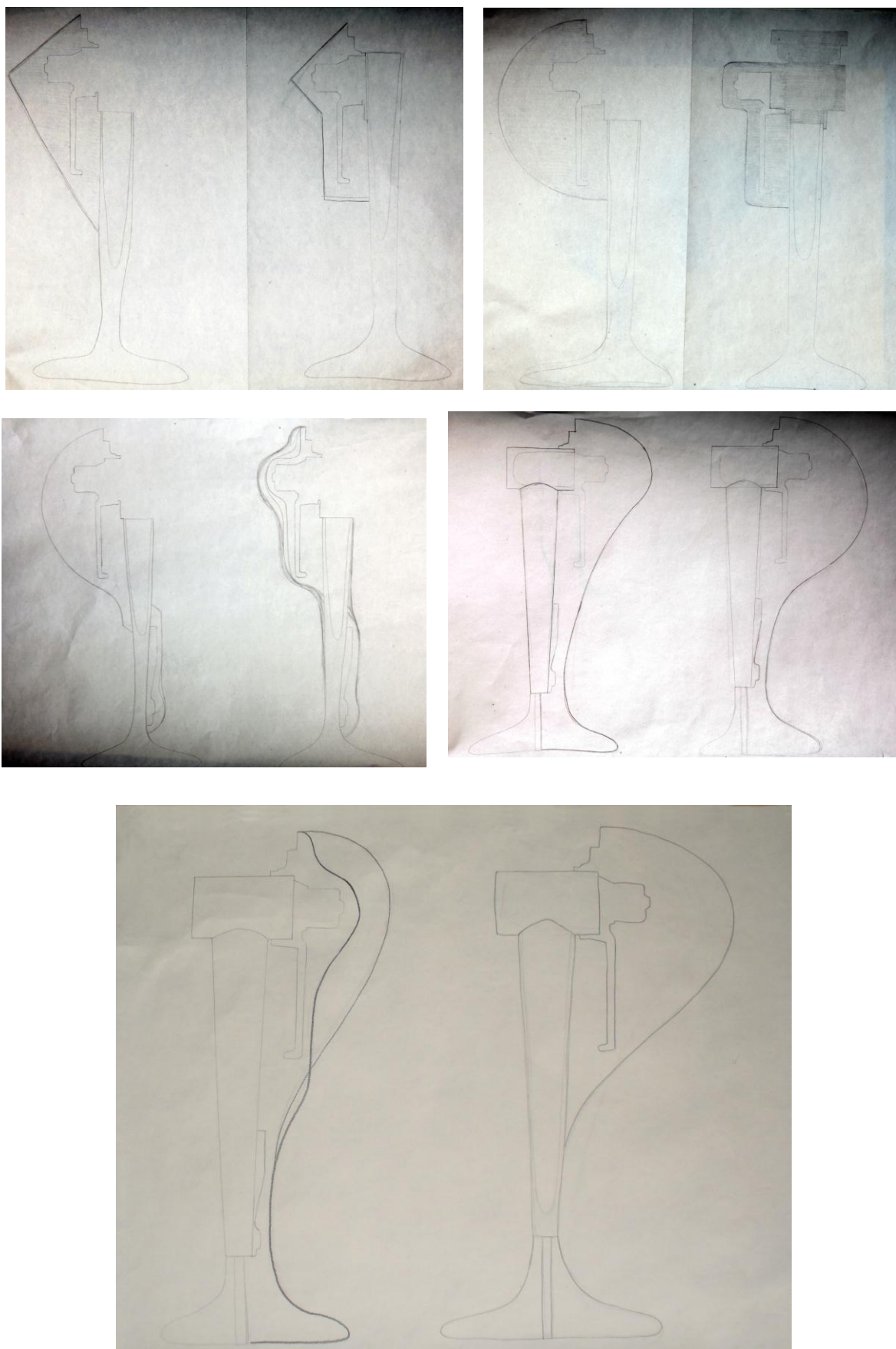

Obr. 23 Sací koš

2.1.1 Kresebné návrhy poháru pro 1. místo

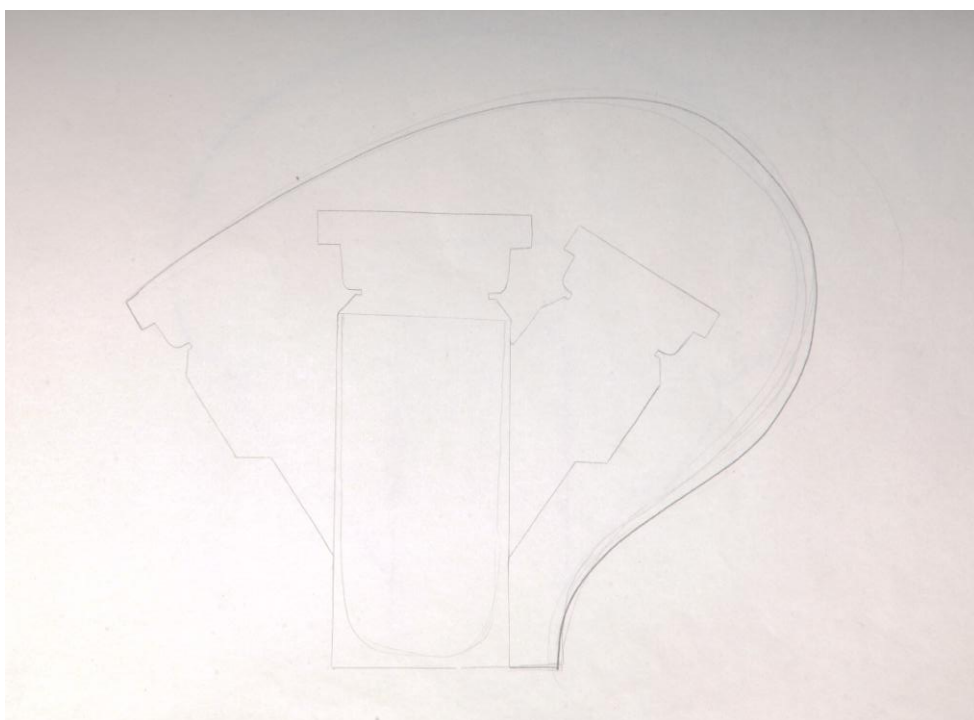
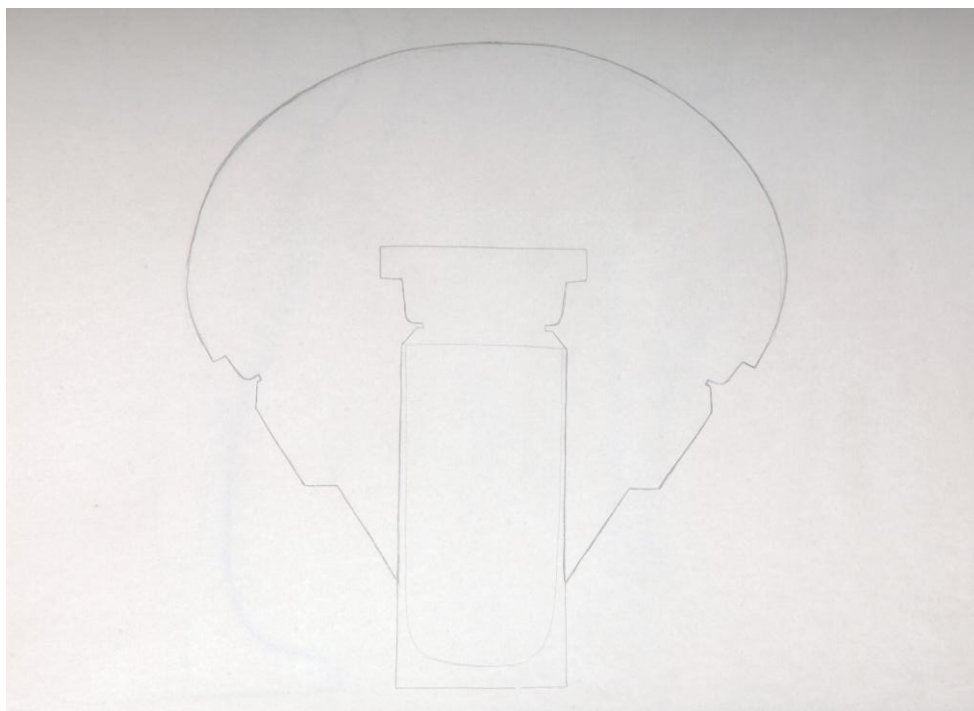

Obr. 24 Kresebné návrhy poháru pro první místo

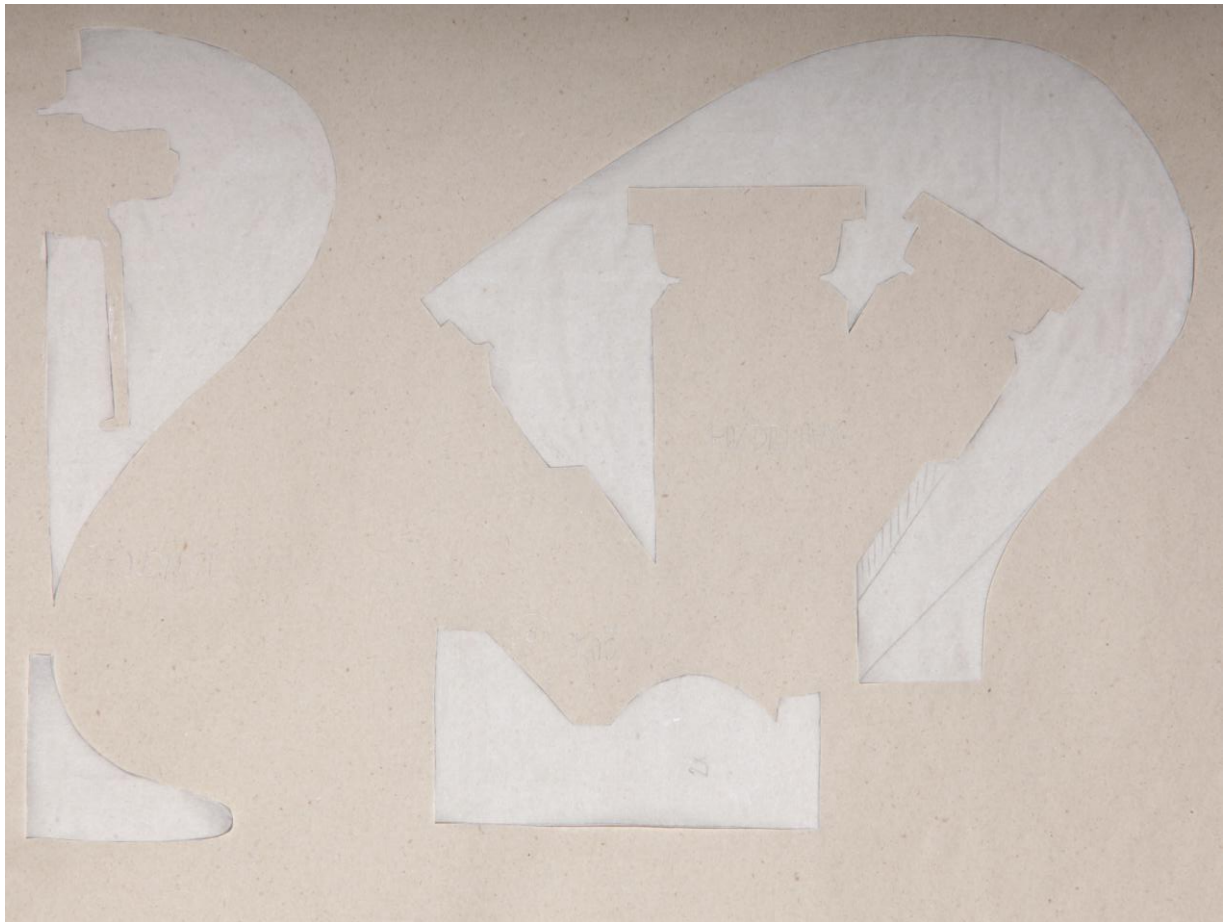
Obr. 25 Kresebné návrhy poháru pro první místo

2.1.2 Kresebné návrhy pro 2. místo

Obr. 26 Kresebné návrhy poháru pro druhé místo

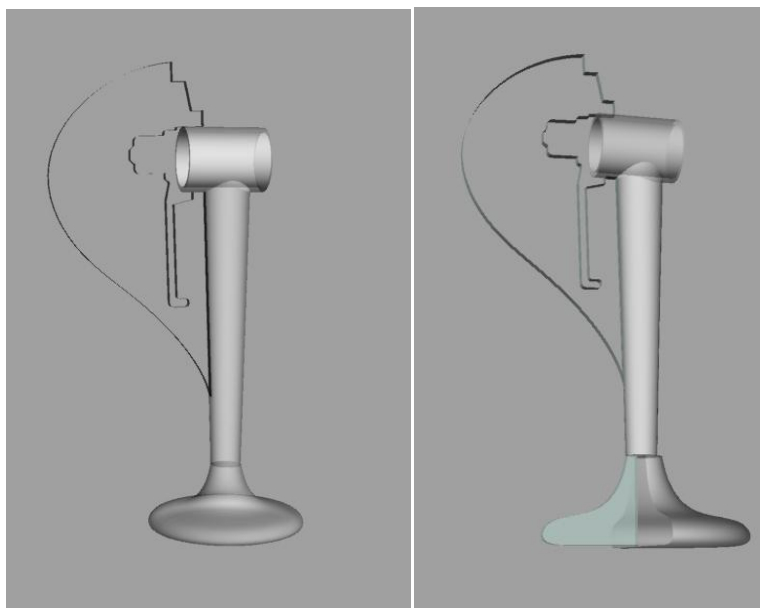
2.1.3 Segmenty na řez

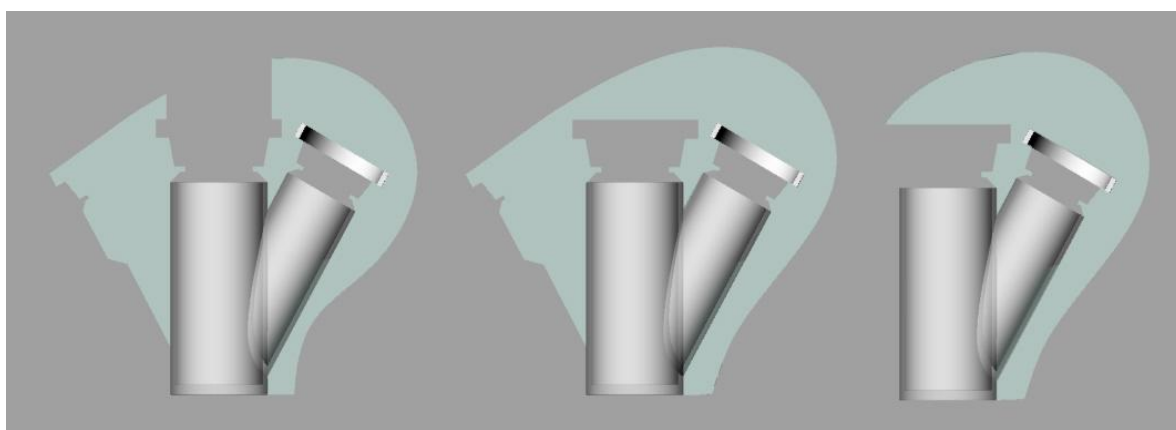
Obr. 27 Návrh segmentů na řezání vodním paprskem

2.2 Modely

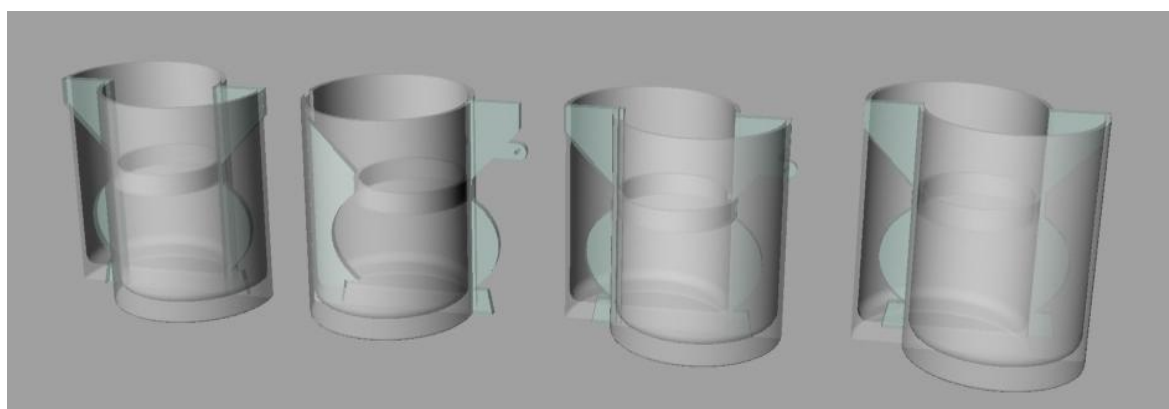
Přípravné modely k práci jsem vytvářela v poměru 1:1 z papíru a plochých polystyrenových desek o tloušťce 10 mm. Modely jsem vyráběla pro svou lepší představu o tvaru v prostoru. K tomuto mi napomohl i počítačový program Rhinoceros 4.0, v kterém lze pomocí snadných nastavení vymodelovat 3D objekty. Jednoduchá úprava modelů v Rhinu umožňuje rychlé radikální i drobnější změny. Navíc možnost vidět průhlednost vymodelovaného návrhu před vytvořením realizace ze skla je obohacující a posouvá mou představu kupředu.

Obr. 29 3D model v Rhimoceros 4.0 – pohár pro první místo

Obr. 28 3D model v Rhinoceros 4.0 – pohár pro druhé místo

Obr. 30 3D model v Rhonoceros 4.0 – pohár pro třetí místo

2.3 Materiál - Sklo

Při navrhování byl pro mě určujícím prvkem sklo. Z praxe na školní huti a z hodin technologie skla, kterou mi „vtloukali“ do hlavy, vím, co si mohu s tímto materiálem dovolit nebo spíš, co on dovolí mně.

„Sklo je anorganický produkt tavení, který byl ochlazen do pevného stavu bez krystalizace.“

Sklo je složitým systémem s proměnlivými poměry složek. Struktura skla je ovlivněna rozsáhlou paletou chemického složení a nemá na rozdíl od krystalů pravidelně uspořádanou základní prostorovou síť. Skelná mřížka je dána tím, že čtyřstěny (SiO_4)⁴⁻ jsou na sebe vázány pouze rohy a ne hranami nebo plochami, tudíž tvoří nepravidelnou mřížku.

2.3.1 Složení sklářské vsázky

Sklářská vsázka se skládá ze sklářského kmene a střepů, které vznikly jako nezbytný technologický odpad. Střepy jsou tzv. pomocnou surovinou, neboť zachlazují hladinu roztavené skloviny, a tak se sklářský kmen nepropadá na dno, ale postupně se otavuje po povrchu, dále taky snižují teplotu tavení, a tím pádem snižují náklady.

Hlavní je ovšem sklářský kmen, což je homogenní směs přesně navážených surovin. Nejdůležitější je sklářský písek neboli oxid křemičitý (SiO_2). Sám osobě tvoří jednosložkové, těžce tavitelné sklo. Pro zlepšení a zjednodušení tavby se přidávají taviva – podporující přechod surovin do taveniny a stabilizátory, které napomáhají k získání lepších vlastností skloviny i skla.

2.3.2 Teorie tavení

Tavení je nejdůležitější část technologického procesu výroby skla a představuje zpravidla 1/3 celkových výrobních nákladů. Pro vlastní tavení se využívá poměrně malá část dodané energie (tepelné ztráty).

Čerění, homogenizace a sejití na pracovní teplotu skloviny - Po úplném ukončení vlastního tavení tj. po rozpuštění pevných částic, jsou v tavenině přítomny četné bubliny, které vystupují k hladině a unikají do atmosféry. Tyto bubliny obsahují plynné produkty rozkladných reakcí (CO_2 , SO_2), zbytky uzavřeného vzduchu z vsázky a z žáruvzdorných materiálů, taky vodní páry z vlhkých surovin a krystalickou H_2O . V počátcích čerění dochází ke sblížování bublin, které se potom lépe spojují, vytvářejí objemově větší bubliny a rychleji prchájí z taveniny. Bubliny stoupají k hladině v důsledku své nižší specifické

váhy. Protrhávají hladinu a praskají. Pro rychlost vzestupu platí, že čím má bublina větší poloměr, tím rychleji stoupá k hladině a při cestě vzhůru přibírá menší bubliny. Vzestupem bublin dochází k proudění ve sklovině, které napomáhá homogenizaci. Homogenizace je proces mísení taveniny, při níž dochází k vyrovnání rozdílů ve složení skla. Cílem je získat sklovinu přibližně stejného chemického složení a stejných chemických a fyzikálních vlastností v celém jejím objemu.

Po kompletním utavení, tj. po ukončení všech předchozích chemických a mechanických reakcí musí sklo tzv. sejít na pracovní teplotu, která se pohybuje okolo 1150°C. Při této teplotě má sklo ideální viskozitu, takže neztéká z píšťaly a je dobře tvarovatelné.

2.3.3 Tvarování

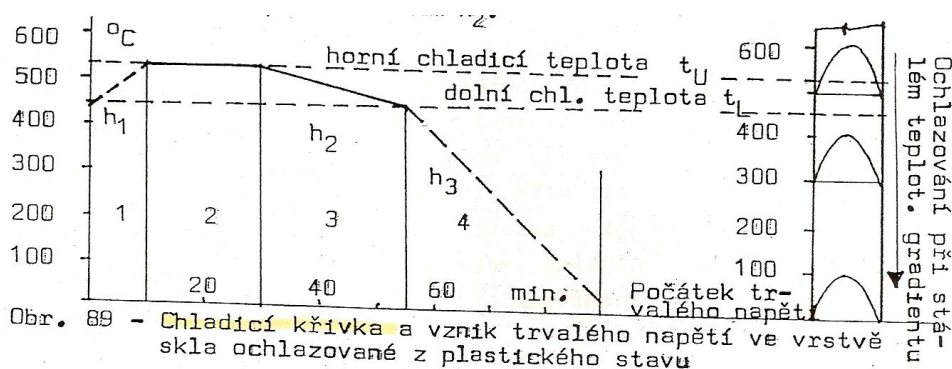
Ruční tvarování skloviny se provádí pomocí různého dřevěného a kovového nářadí, nástrojů, optických forem a normálních forem. Nejdůležitějším pracovním nástrojem je sklářská píšťala, na níž se tvarují různé foukané výrobky.

2.3.4 Chlazení skla

Chlazení skla je řízený tepelný proces, při němž se sklo vyhřeje na teplotu okolo 540°C a poté se s teplotou pomalu schází, tak aby v hmotě skla nevznikal teplotní spád a výrobky nepraskaly, neboť sklo je špatným vodičem tepla a trvá nějakou dobu, než se teplota ve výrobku rovnoměrně rozprostře. Chlazení probíhá v komorové chladicí peci.

Postup chlazení lze dělit na 4 fáze:

1. vyhřátí výrobku na horní chladicí teplotu
2. výdrž na HCHT po dobu potřebnou k vyrovnání teplotních spádů a odstranění přítomných napětí
3. pomalé ochlazování v chladicím intervalu
4. po dosažení dolní chladicí teploty zrychlení ochlazování

Obr. 31 Chladicí křivka

2.3.5 Prvotní opracování

Prvotní opracování neboli rafinace je úprava vychlazených výrobků. Prvním krokem je odstranění kopny tepelnou nebo mechanickou cestou. Opukávání je způsob oddělování kopny od rotačního tenkostěnného výrobku využívající špatnou vodivost skla. Na výrobku se pomocí diamantového hrotu naruší povrch skla v místě, kde se v úzkém pruhu zahřívá a vytvoří velké přechodné pnutí. Toto pnutí překonává mechanickou pevnost skla a kopna^{xix} se odděluje.

Mechanicky se oddělují přebytečné části řezáním na diapile především u výrobků silnostěnných, nerotačních nebo tvarově složitějších.

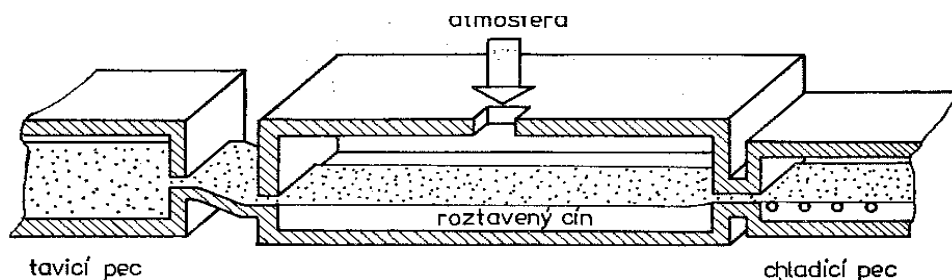
2.3.6 Broušení, jemnění, leštění a sámování

Broušení je proces, při němž se ze skla třením o brousící kotouč, nebo podložku s volným brusivem, odbrušují jemné částičky. Dělí se na hrubé broušení, jemné broušení, jemnění a leštění, popřípadě ještě leštění na ceru. Hrubým a jemným broušením se odstraňuje přebytečná hmota, jemněním se na obroušené ploše strhne reliéfní struktura. Během broušení se okraje výrobků sámují = ztrhávají se hrany, aby nedocházelo k nechtěnému odštipování kousků skla. Nakonec se vyjemněná plocha vyleští pomocí pemzy = leštivo.

2.3.7 Výroba plochého skla plavením – Float process

Princip výroby spočívá v tom, že proud skla z tavicí části vany nateče na roztavenou cínovou lázeň, kde se v důsledku povrchového napětí a gravitace roztéká do rovné plochy o stejné tloušťce. Zrychlením nebo zpomalením tažné rychlosti lze ovlivnit tloušťku skla. Tímto způsobem výroby vznikají plochá skla výborné kvality s dokonale lesklým povrchem bez optických vad.

Obr. 32 Princip výroby plochého skla Float

2.4 Barevnost

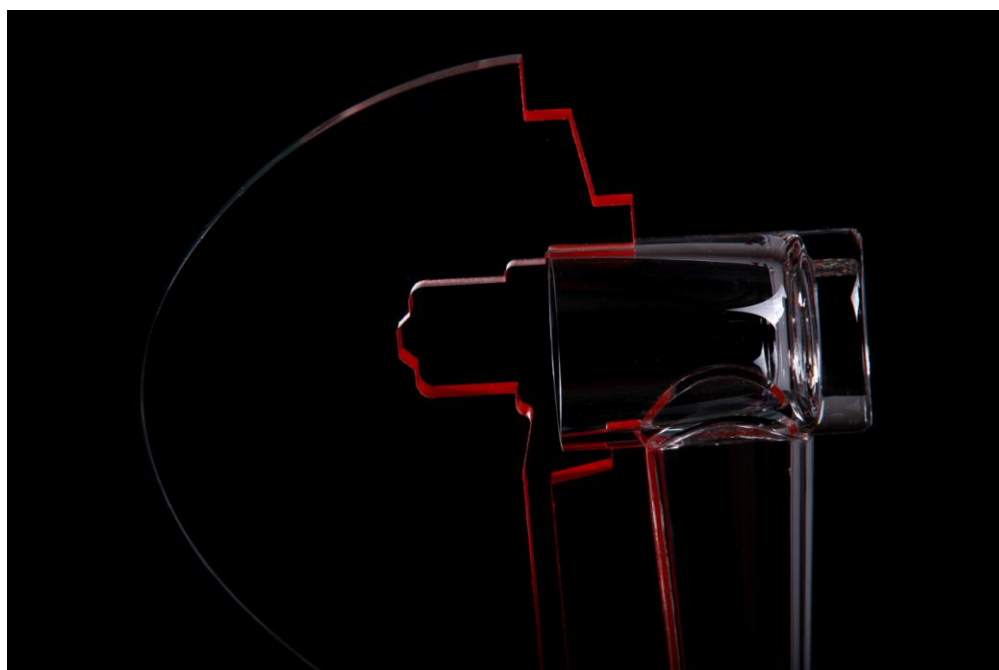
Pro zvýraznění vyřezaného profilovaného tvaru náradí jsem hranu natřela červenou barvou. Tato barva je typickou pro hasiče obecně a pro hasiče z Milotic obzvláště, neboť závodní dresy všech kategorií jsou ušity v různých odstínech a kombinacích červeno-černé.

2.5 Realizace

Při realizaci pro mě byla nejdůležitějším faktorem přesnost řezaného plochého skla. Jednotlivé ploché segmenty jsem dosazovala k hutně vyfouknutým válcům. Prvním krokem byla výkresová příprava. Po vyfouknutí a vychlazení základních válcových tvarů jsem tyto válce nechala opuknout a jeden z nich uřezat na diapile, protože jsem jej dosazovala k širšímu válci pod úhlem 30°. Ručně jsem obrousila tento válec pomocí volného brusiva a druhého válcového kusu třením o sebe, aby přesně zapadaly. Na hrubo jsem opracovala všechny kusy a přesně na milimetry proměřila, abych získala rozměry pro řezané kusy. Pro mne bylo asi největším problémem „poprat“ se s nákresy v počítačovém programu Rhinoceros 4.0 a přeposlání těchto návrhů ve správném formátu pro řezací stroj. Tento druh opracování – řezání vodním paprskem byla pro mě experimentem. Neznalost technologického postupu ve mně vyvolávala obavy, neboť jsem nevěděla, jakou přesnost a řezaný povrch mohu ve výsledku čekat. Když jsem měla nachystány jednotlivé segmenty pohárů, začala jsem je skládat do sebe jako skládačku. Tento proces mě bavil, i když byl velmi náročný na přesné dobrušování jednotlivých částí. Pro zvýraznění vyřezaných profilů náradí jsem hranu plochých skel namalovala červenou barvou. Na závěr jsem komponenty slepila UV lepidlem na sklo.

Všechny foukané skleněné kusy vznikaly pod rukama mistrů na Sklářské škole ve Valašském Meziříčí, ploché sklo bylo zakoupeno ve sklenářství v Hranicích a řezání vodním paprskem prováděla firma Rychlý Tom v Drahotuších.

2.5.1 Fotografie realizací pohárů

Obr. 33 Pohár pro první místo

Obr. 34 Pohár pro druhé místo

Obr. 35 Pohár pro třetí místo

ZÁVĚR

Při navrhování a realizaci mé bakalářské práce jsem chtěla svým subjektivním přístupem ukázat novou cestu řešení podoby pohárů. K práci jsem přistupovala nejprve jako ke zkoumání podstaty hasičství a mého vztahu k tomuto sportovnímu i kulturnímu odvětví. Mít alespoň představu o dlouhé a strastiplné cestě, kterou museli hasiči ujit od svého zrodu po současnost. Vývoj vždy vycházel z poznání minulosti. Nikdo nepřišel a neřekl „a takhle to bude nejlepší“ bez předchozích znalostí o dané problematice. Proto i já jsem stavěla svou práci na znalostech, zkušenostech a vyzorovaných poučeních. Kombinací válců a ploché desky jsem vytvořila objekty pohrávající si s průhledností skleněného materiálu. Inspirací pro mé tvarosloví pohárů bylo hasičské nářadí používané při požárním útoku. Tím, že se poháry skládají z jednotlivých dílů a za studena se lepí k sobě, jsem měla ještě v průběhu realizace možnost upravovat finální formu návrhů. Mou práci tvoří soubor skleněných pohárů vycházející ze stejného principu výroby s tvarovými odlišnostmi. Závěrečné tvarové kreace jsou výsledkem dlouhého tvarového hledání a zkoušení. Od prvoplánových návrhů blízkých klasickým formám, po pozvolné oprošťování se od zažitých představ o poháru, až po asymetrické uvolněné tvarosloví. Dalším důležitým zdrojem informací pro mě byly vzpomínky na svou hasičskou činnost, úspěchy a vztah k vyhraným trofejím. Téměř každého osloví zástupy pohárů, kráslicí hasičskou klubovnu, ovšem bez individuálního „promlouvání“ k pozorující osobě. A právě toto jsem chtěla změnit. Být originální, svá a ukázat nové možnosti designu skla.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MATYÁSKOVÁ, Alena navrhla a sestavila: 120 let SDH Milotice nad Bečvou, 2005
- [2] MATYÁSKOVÁ, Alena a starší žáci z Milotic nad Bečvou: Kroniky starších žáků SDH Milotice nad Bečvou
- [3] STEJSKAL, Jaroslav: Požár a jeho rozvoj – Učební texty pro odbornou přípravu jednotek sborů dobrovolných hasičů, 1995
- [4] WALLINGTON, Neil: Světová encyklopedie hasičské automobily & historie hasičství, 2010, ISBN 978-80-255-0407-9
- [5] ŠTIKA, Alois: Požární ochrana – v přípravě obyvatelstva k civilní obraně, 1983
- [6] ŠTIKA, Alois: Mladý požárník, 1981
- [7] Bc. KULHAVÝ, Martin: Metodika plnění disciplín požárního sportu, 2010, ISBN: 978-80-7385-091-3
- [8] Směrnice hry Plamen, Praha, 2004
- [9] Směrnice pro celoroční činnost dorostu SH ČMS, Praha, 2007
- [10] Archiv sboru dobrovolných hasičů ve Velvarech: Z historie 1. dobrovolného hasičského sboru v Čechách, založeného roku 1864 ve Velvarech 1864 – 1999, 1999
- [11] CEKOTA, Vojtěch: Příspěvky k dějinám požární ochrany okresu Přerov, 1991, ISBN: 80-90-0032-1-4
- [12] plk. dr. ŘEPIŠKÝ, Miroslav s kolektivem: Brno 73 - V. mezinárodní soutěž požárních družstev, VII. symposium CTIF, 1976
- [13] POSPÍŠIL, Zdeněk, kronikář: Vzpomínková publikace 1891 – 1991 od hasičů k požárníkům aneb 100 let požární ochrany v Horní Moštěnici, 1991, o380813289
- [14] Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska: Hasičské noviny
- [15] VONDRUŠKA, Vlastimil: Sklářství, 2002, ISBN: 80-247-0261-4
- [16] HLAVÁČ, Jan: Základy technologie silikátů, 1981, ISBN: 04-816-88
- [17] BRYCHTA, Jaroslav, VOLF, Miloš B.: Živé sklo, 1977, ISBN: 04-314-77
- [18] VÁVRA, Jaroslav R.: Pět tisíc let sklářského díla, ISBN: 30109/18-3100/14/52/III/2-632
- [19] Czech glass, 1945-1980: design in an age of adversity, ISBN: 3-89790-217-6
- [20] MILLEROVÁ, Judith: Sklo 20. století, ISBN: 80-89179-21-5
- [21] MILLEROVÁ, Judith: Užité umění, 2008, ISBN: 978-80-7391-158-4
- [22] Bridge 2 – anglický časopis pro studenty, říjen 2006
- [23] Kolektiv autorů: Kronika 20. století: 1900 – 1999, 2002, ISBN 80-7321-039-8

- [24] National Geographic Česká republika, Starověký Egypt, říjen 2002 – U ruských lovců ohně
- [25] GRYC, Jaroslav: Sklářský průmysl – studijní text pro 1. ročník nástavbového studia pro absolventy tříletých oborů SOU sklářských

SEZNAM WWW ZDROJŮ

www.firesport.cz

www.hzscr.cz

www.oshprerov.cz

www.cs.wikipedia.org/wiki/Po%C5%BE%C3%A1rn%C3%AD_sport

www.ctif2009.hzsmsk.cz

www.aplikace.mvcr.cz/archiv2008

www.sdh.velvary.com

www.hasici150.tv

www.ctifczech.cz

www.csps.cz

www.dh.cz

www.hasici.org

www.hzscr.cz/docDetail.aspx?docid=40682&docType=&chnum=3

www.vyzbrojna.cz/index.php?app_id=3&mod=show_text_box&tid=60

www.sport.pozary.cz

www.bvv.cz/pyros

www.obchod-hasici.cz

www.victoria-crystal.cz

www.pohary.com

www.sportovni-pohary.cz

www.sympaktshop.cz

www.sport.cz/clanek/169948-daviscupova-salatova-misa-bude-vystavena-v-prostejove.html

www.tenisportal.cz/zpravy/-salatovou-misu-uvidi-i-fotbaliste-na-nou-campu-4970

www.en.wikipedia.org/wiki/Davis_Cup

www.fireawards.com

www.cs.wikipedia.org/wiki/Stanley_Cup

www.crg.cz/~historie/referaty/starovek/rim/vojsko.htm

www.karolinka.cz/data/1192512389.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

CTIF - Comité Technique International de Prévention et D'extinction du Feu

- v překladu Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů

VC OSH Přerov – Velká cena Okresního sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
okresu Přerov

SH ČMS – Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

CPO – civilní požární ochrana

ČSPO - Československý svaz požární ochrany

IZS – integrovaný záchranný systém

FMK – Fakulta multimediálních komunikací

UTB – Univerzita Tomáše Bati

HCHT – horní chladicí teplota

DCHT – dolní chladicí teplota

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Ilustrace zachycující stříkačku v akci	12
Obr. 2 Obrázek z 15. stol., boj s ohněm.....	12
Obr. 3 Německá rytina ze 17. stol., Požár Londýna 1666	13
Obr. 4 Eyre Messey Shaw.....	15
Obr. 5 Bombardovaný Londýn	16
Obr. 6 Hašení požáru chemických látek	17
Obr. 7 Výstup po výsuvných žebřících.....	17
Obr. 8 Já na pozici rozdělovače	25
Obr. 9 Já na pozici naběračky	26
Obr. 10 Trofej Davis Cupu	27
Obr. 11 Trofej Stanley Cupu.....	28
Obr. 12 Skleněné poháry z Prusinovic.....	29
Obr. 13 Pohár za 1. místo v požárním útoku MČR hry plamen Praha 2004	29
Obr. 14 Bochořské sovy.....	30
Obr. 15 Putovní pohár Prusinovice	30
Obr. 16 Putovní poháry Karolinka.....	31
Obr. 17 Skleněná plaketa	32
Obr. 18 Cena za vědecký výzkum v oblasti přenositelných chorob klíšťaty.....	32
Obr. 19 Cena Salvator.....	33
Obr. 20 Soška českého lva.....	33
Obr. 21 Proudnice	36
Obr. 22 Rozdělovač	36
Obr. 23 Sací koš.....	37
Obr. 24 Kresebné návrhy poháru pro první místo	37
Obr. 25 Kresebné návrhy poháru pro první místo	38
Obr. 26 Kresebné návrhy poháru pro druhé místo.....	39
Obr. 27 Návrh segmentů na řezání vodním paprskem.....	40
Obr. 28 3D model v Rhimoceros 4.0 – pohár pro první místo	41
Obr. 29 3D model v Rhinoceros 4.0 – pohár pro druhé místo.....	41
Obr. 30 3D model v Rhonoceros 4.0 – pohár pro třetí místo	41
Obr. 31 Chladicí křivka	43
Obr. 32 Princip výroby plochého skla Float.....	44

Obr. 33 Pohár pro první místo	46
Obr. 34 Pohár pro druhé místo.....	47
Obr. 35 Pohár pro třetí místo	48

SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ

Obr. 1 – 7 WALLINGTON, Neil: Světová encyklopedie hasičské automobily & historie hasičství, 2010, ISBN 978-80-255-0407-9

Obr. 8, 9 Fotografie z vlastního zdroje, foceno na hasičských závodech

Obr. 10 <http://newballs.files.wordpress.com/2010/03/davis-cup.jpg>

Obr. 11 <http://www.hockey.thetazzone.com>

Obr. 12 – 16 Fotografie z vlastního zdroje, foceno v hasičské zbrojnici

Obr. 17 <http://neon.utb.cz/wp-content/uploads/2010/03/cena-galavecer.jpg>

Obr. 18 http://plone.jcu.cz/Members/jvana/obrazky/award_lv.jpg

Obr. 19 <http://www.cenasalvator.cz/2009/index.php/fotogalerie/category/8-ocenni-cena-salvator-2009>

Obr. 19 <http://kultura.eurozpravy.cz/film-a-tv/6261-o-ceske-lvy-budou-usilovat-filmy-3-sezony-v-pekne-kawasakiho-ruze-a-protektor/>

Obr. 21 – 23 Fotografie z vlastního zdroje, foceno v hasičské zbrojnici

Obr. 24 – 27 Fotografie vlastních návrhů

Obr. 28 – 30 Obrázky - převedené z Rhinoceros 4.0

Obr. 31 - 32 GRYC, Jaroslav: Sklářský průmysl – studijní text pro 1. ročník nástavbového studia pro absolventy tříletých oborů SOU sklářských

Obr. 33 – 35 Fotografie vlastní realizace

SEZNAM VIDEÍ

Kuba Pěkný - 15,53 - Mistr České republiky v běhu na 100m s překážkami Praha 2010

- <http://www.youtube.com/watch?v=OAhNC88Colo>

SDH Nevcehle 16:26 REKORD EXTRALIGY Plumlov 2k9

- <http://www.youtube.com/watch?v=mzcxUTfTiZM>

Karel Ryl - Výstup na věž (13,58) - Národní rekord

- http://www.youtube.com/watch?v=i_syRPueCBw

NÁRODNÍ REKORD 4x100m 63:16 SDH Trnava ženy

- http://www.youtube.com/watch?v=A1_zgsHqR-M

SEZNAM PŘÍLOH

Seznam použité literatury

Seznam WWW odkazů

Seznam použitých symbolů a zkratk

Seznam obrázků

Seznam zdrojů obrázků

Seznam videí

Příloha P I: Tabulky

Příloha P II: Vysvětlivky

PŘÍLOHA P I: TABULKY

Výsledky starších a mladších žáků po dobu jejich aktivního fungování

Celoroční hra Plamen

Ročník	Okresní kolo	Krajské kolo	Mistrovství ČR
2000	3. Soběchleby		
2001	1. Soběchleby	9. Jeseník	
2002	1. Soběchleby	2. Šumperk	
2003	1. Soběchleby	2. Soběchleby	
2004	1. Hranice	1. Velký Újezd	5. Praha
2005	1. Hranice	1. Brodek u Přerova	7. Plzeň
2006	1. Soběchleby	1. Jeseník	9. Liberec
2007	1. Hranice	1. Bludov	10. Zlín
2008	1. Hranice	1. Velký Újezd	5. Trutnov
2009	1. Lipník nad Bečvou	2. Přerov	
2010	1. Hranice	1. Prostějov	10. Litomyšl

VC OSH Přerov

Ročník	Starší žáci	Mladší žáci
2002	1.	
2003	1.	
2004	2.	2.
2005	1.	1.
2006	1.	2.
2007	1.	
2008	1.	
2009	1.	
2010	1.	

Výsledky českých hasičů na Evropských a celosvětových soutěžích od roku 2001

- na další stránce

Rok	Soutěž	Místo konání	Požární útok	Běh na 100m s překážkami	Štafeta 4 x 100m s překážkami	Výstup do 4. podlaží cvičné věže
2001	XII. Mezinárodní soutěž CTIF	Fisko	1. místo	/	/	
2002	I. Mistrovství světa v požárním sportu	Moskva, Rusko	2. místo	/	/	
2003	I. Mistrovství Evropy hasičů a záchranařů	Petrohrad, Rusko	2. místo		2. místo	
2004	II. Mistrovství světa v požárním sportu	Minsk, Bělorusko	1. místo			
2005	XIII. Mezinárodní soutěž CTIF	Varaždin, Chorvatsko				
		ženy	1. místo	1. místo	1. místo	
		dobrovolní hasiči		1. místo	1. místo	1. místo
		profesionální hasiči				3. místo
2005	II. Mistrovství Evropy hasičů a záchranařů	Ostrava, ČR	1. místo (světový rekord)	3. místo	1. místo	3. místo
2006	III. Mistrovství světa v požárním sportu	Teharán, Irán	2. místo		2. místo	
2007	III. Mistrovství Evropy hasičů a záchranařů	Ostrava, ČR	1. místo		1. místo	
2008	IV. Mistrovství světa v požárním sportu	Sofie, Bulharsko	3. místo		2. místo	
2009	V. Mistrovství světa v požárním sportu	Ufa, Rusko	2. místo	3. místo	3. místo	
2010	VI. Mistrovství světa v požárním sportu	Doněck, Ukrajina	3. místo	3. místo	3. místo	

CTIF = hasičská olympiáda

PŘÍLOHA P II: VYSVĚTLIVKY

ⁱ **vigilové** = dnešní požárníci – byly to městské oddíly v Římě. Z nich byl vytvořen roku 23 př. n. l. hasičský sbor. Vigilský sbor měli na starost boj proti požárům, ale při svých protipožárních hlídkách se často setkávali s drobnou kriminalitou i se zločiny. Pro boj s požáry byli vybaveni jednoduchým nářadím.

ⁱⁱ **Hasičský záchranný sbor České republiky** (ve zkratce HZS ČR) je seskupení rozpočtových organizací, jejichž úkolem je ochrana životů, zdraví a majetku obyvatel před požáry a pomoc při mimořádných událostech (živelních pohromách apod.).“

ⁱⁱⁱ **bariéra** – je dřevená překážka, příčné břevno; široká 2m a vysoká na mužské trati 2m a na ženské trati 80cm

^{iv} **kladina** - je 8m dlouhé břevno široké 18 cm na nohách vysoká u mužské trati 120 cm a u ženské 80 cm, na začátku je náběhový můstek, na konci seběhový můstek.

^v **hadice** – tkané potrubí vybavené spojkou na přepravu vody cca 20 m dlouhé, podle tloušťky se hadice dělí na A, B, C a D, v požárním útoku se používají 4x hadice C (šířka 79 mm) a 2x (u mužů 3x) hadice B (šířka 113 mm), podle použití se dělí na zásahové, sportovní = stejné jako zásahové, jen musí vydržet vyšší tlak a štafetové = lehčí, bez funkce dopravy vody

^{vi} **proudnice** – je hasičské nářadí používané pro stříkání a regulaci tlaku vody

^{vii} **základna** – je čtvercová dřevěná plocha vyvýšená 10 cm nad povrch terénu, o rozměrech 2x2 m, někdy potažená kobercem

^{viii} **košarka** – je osoba, jejímž úkolem v požárním útoku je napojit sací koš na savici a spolu s naběračkou vložit sací vedení do kádě a nabrat vodu

^{ix} **naběračka** – je osoba, která v požárním útoku spolu s košarkou nabere vodu v kádi a pak prudkým pohybem vytáhne jeden konec savice z kádě a napojí na druhou savici od stroje

^x **strojnice** – je osoba, která při požárním útoku napojí savici na hřídel stroje, pak přidá plyn na stroji, čímž zvýší otáčky, zavře ventil, kterým se „vyhání ze stroje vzduch a stroj „tlačí“ vodu do hadicového vedení

^{xi} **běčkařka** – je pozice v požárním útoku, při němž musí dotyčná osoba zapojit dvě B – koncovky k sobě, pak napojí jednu koncovku na stroj a snaží se roztáhnout hadici B dopředu, aby ulehčila práci rozdělovači

^{xii} **rozdělovačka** – při požárním útoku je jejím úkolem napojit dvě C-koncovky a jednu B-koncovku na rozdělovač a pak s tímto nářadím doběhnout na metu v půli trati, dál sleduje proudařky a v případě potíží pomocí páček na rozdělovači zavírá tok do jedné nebo druhé proudnice

^{xiii} **proudařka/y** – je osoba, která při plnění požárního útoku napojí proudnici na hadici a utíká dopředu k terčům, jejím úkolem je trefit se do středu terče a shodit závaží, které rozsvítí signální světlo a tím ukončí útok

^{xiv} **celostátní hra Plamen** – je soutěžní celoroční všestranná činnost mladých hasičů, cílem je rozvíjet znalosti, dovednosti a vědomosti v odvětví požární ochrany

^{xv} **putovní pohár** – je pohár, který vítězné družstvo po roce vrátí a může jej vyhrát zase někdo jiný

^{xvi} **stovepipe** – z angličtiny, česky roura od kamen

^{xvii} **rozdělovač** – celokovové nářadí, které rozděluje jednotný tok do dvou užších proudů a páčkami upravuje tlak proudu

^{xviii} **sací koš** – celokovové nářadí používané pro nabírání vody z kádě se zpětnou klapkou

^{xix} **kopna** – je část výrobku tvořící přechod mezi sklářskou píšťalou a výrobkem, kopny jsou tzv. nezbytný technologický odpad